

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:

Egész évre... 16 kor.
Negyedévre... 4 "

Helyben hársos hozva:

Egész évre... 20 kor.
Negyedévre... 5 "

Videkre postán szállítva:

Egész évre... 24 kor.
Negyedévre... 6 "

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség kóriratokat visszamásol
vagy megírására nem vállalkozik.Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A sajtó, a modern kor Napoleonja.

— A budapesti katolikus sajtó nagygyűlésen elmondta: Dr Krüger Aladár. —

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Azok közt a karácsonyi mellékletek közt, melyeket immár két részletben kénytelen szállítani a magyar királyi posta, mert különben teher árú gyanánt kellene átvennie, s a hol a karácsony öröme közéletünk jeleséi konstatálják immár, hogy legjobb a Szénássy-féle levélpapír, a Holzer-féle kosztüm és a Gáspár-féle bajuszkötő: mondom ebben az újságmelléklet-özönben feltűnt nekem egy 64 oldalas, 16-rét hajtogatott füzetke. A szociáldemokraták ünnepték meg vele a maguk karácsonyát, illően hagyományaikhoz: káromkodással. A címe: „Mesekönyv a mi gyermekeinknek.” Gyermekek részére készült, de csak gyerekes maradt, a nélkül, hogy valóban a gyermekek számára élvezhető dolog került volna ki belőle, a felnőtt számára pedig a gyerekessége teszi értéktelenné. A ponyvának is a legalsó fokán álló silány tákolmány az egész füzetke, de van benne valami, a mit észre kell venni: a tendencia. Hazug tendencia, hazugságokkal dolgozik, de következetesen. Gyűlöli a karácsonyt, de felhasználja a maga céljaira. Karácsony napján, mikor a lélek legkönnyebben kitárul, odalopózik kigyó módjára az ártatlan gyermek mellé és azon a szent napon, a mikor a legszegényebb gyermek szíve is örömmel telik el, mikor az apró emberke is legfogékonyabb minden szép és nemes iránt: akkor sziszegi fülébe a legvadabb gyűlöletet. Mert gyatra ponyva bár az egész — nevesebb író legfeljebb egy-két kiselejtett írással szerepel benne, a mit máshová beküldeni restellett — de erről az alantias és aljas színvonálról is felhőrdül az engesztelhetetlen, a kapzsi, a sóvár gyűlölet, melynél igazán nem tudjuk, mire vágyik inkább: a más becsülettel megszerzett vagyonára vagy a más gyermekének becsületre, tiszta lelkére-e? Az igazság megtestesülésének szeretetünnepén a hazugságnak rendez gyűlölettel ez a füzet, silányul, fűzfaversekkel és önképzőkörinél kezdetlegesebb mesékkel, de egy célra törekvően: a keresztény gondolat kiirtásának pokoli szolgálatában.

Elszomorodva és felháborodva forgattam ezt a kezdetleges kis förmedvényt. Micsoda lélek kellett ahhoz, mely a karácsonyt így elrúttja — és micsoda ország az, a hol ilyen minnek a közrebecsátása kifizeti magát! Mert hiszen ha nem fizetné ki magát, akkor ugyan egy betűt sem nyomtattak volna ki belőle, annyira már van szerencsénk az elvtársak elveit ismerni.

Ezt a füzetet nézegetve, eszembe jutott valami. Hátha mi is írának egy ilyen mesekönyvet, a mi felnőtteinknek? Mesét, melynek minden szava nem hazugság, hanem igazság lenne. Mesekönyvet arról, hogy mik voltunk mi magyar kereszténység ebben az országban, mik lehetnének és mik vagyunk?! Nem kellene ennek a mesekönyvnek kiszíneznie a tendenciáját: az egyszerű tények felsorolása maga a leggyújtóbb, legelkeserítőbb, legláztatóbb tendencia volna. Beszélhetnék az ország báróiról, a barones Regni-ről, a kiknek címénél mindenki tudta, miért kapta? A maiaknál hej de sokszor csak azt tudjuk, mennyiért kapta? Beszélhetnék jellemekről, akik fejedelmi vagyont áldoztak a hazáért és beszélhetnék újveretű jellemekről, akik vagyont szereztek a hazából. Volna ott mese egy országról, mely évszázadokon kereszt-

tül megvédte Európát a pogányságtól és a melyben ma a kormányon levő férfiaknak jaj de nagyon csöndben kell elmondania, ha akarja, a Credót! Bemutathatnék iskolákat, amelyekben német és török dülásai közt is fenntartják a magyar kultúrát Mária zászlaja alatt és láthatnának ugyanazon a helyen iskolát, melyből nem merik kiirtani az ifjúság lelkét fenyegető mótelyek egyikét sem — minek beszéljek róluk bővebben, aki akarja, úgyis megért — de ki akarják tiltani a tisztaságos Szűz gyönyörű lobogóját! Ezeregy éjszakán át tarthatna ez a mese, ezeregy keserves, könnyteli éjszakán át, amelyek megvénitik a gondolkodó, érző lelket és valamennyi meséből azt a valóságot olvashatnák ki a mi felnőtteink, hogy a keresztény Magyarország volt, ma nem tudjuk, van-e hát voltaképpen és hogy lesz-e, hol van az a keleti fantázia, mely meg tudná előre jósolni?!

És mikor már elfogta a keserűség az én felnőtt mesehallgatóságom szívét, akkor elmondánám az ezerkettedik, a legutolsó, a legtanulságosabb mesét a valóságról. Elmondánám, hogy Magyarország arculatának ezt a rettenetes elváltoztatását — elsősorban a sajtó idézte elő.

A sajtó? Az a nyomorult kis papírdarab, melyet néhány fillérért vásárolok, aztán eldobok az utca sarába?

Igen, az a papírdarab, melyet néhány fillérért vásárolsz, beviszel házádba, leteszed dolgozóasztalod mellé, elolvasol kávéd mellett, a villamoson, a hivatalban, este az ágyban, a mely kezébe kerül feleségednek, gyermekednek, cselédednek, amely végül csakugyan szemétre kerül, de előbb besározta: házadat, dolgozóasztalodat, ebédlődöt, családot, házad népet — első sorban pedig téged magadat!

Bizonnyal figyelemmel kísérik önök, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, a repülés technikájának szédületes fejlődését. Tudják, hogy ma a legfőbb törekvés: minél kisebb és könnyebb mótort szerelni a gépmadárra, hogy annál könnyebben, annál gyorsabban és bátrabban fűrődhasson segélyével a földi rögök merész vándora föl, az azurkék levegőbe. Átszellemülve, dobogó szívvel szemléljük a hősokeket, akik napról-napra tökéletesbitik az embernek ezt a merészlegében csodálatos találmányát, várjuk tőlük a földi létnek kellemesebbé tételét, a tudomány gazdagodását, világrészeknek egymáshoz közelebb hozását — de egy másik, szomszéd világ-részben bombákat raknak föl a kecses gépmadár s a mely géptől mi az élet tökéletesbülését reméljük, attól ott ezek és ezek, nyomorult sivataglakók, kiknek nincs egyebük, csak pusztá életük és sivatag hazájuk, rettegve, borzadva várják a halált. Ott is az a jelszó: csak minél könnyebb mótort a gépre, annál több halál fér el rajta! És a kecses gépmadár száll, bereg, a gnóm-motor pompásan működik, minél pompásabban, annál több halál robban belőle az emberek közzé.

A sajtónál is ez a haladás iránya: minél gyorsabban szálljon az az apró betűkkel tele nyomtatott papírlap az ország egyik végéből a másikba, az egyik országból a másikba. Áldás, haladás, nemesbülés száll vele, ha szárnyain becsületes emberek gondolatait viszi tova. De jaj a gyánútlanoknak, ha kalóznak hitvány keze indítja útnak a röpkülő gondolatokat! A gnóm-motor mögött ülő kalóz — nem tudom, de az

orvul öldöklőt csak hitvány kalóznak érzem, ha szárnyai vannak is — egyszerre ezer négyszög-métert tud beföldni a halál árnyékával; az ölombetük, a szedőgépek ezen ezernyi és milliónyi apró gnómjai mögött meglapuló kalóz azonban egy országot képes a maga förtelmes mérgevel erkölcsileg megölni.

Vegyünk kezünkbe egy-két ilyen kalózlapot.

Karácsony ünnepe van, a szeretet ünnepe. Tisztességes lap szerkesztője a legjobb munkatársa kezébe adja a tollat, hogy erre a napra gondolatokkal, nemes eszmékkel teli vezércikket írjon, hogy a ki elolvassa, érezze fölébredni szívében az angyali éneket: békesség a földön a jóakarátú embernek. A kalózlappal is karácsonyról ír vezércikket. A szerkesztő annak adja kezébe a vezércikkirő tollat, akinek a karácsony nem ünnepe, csak munkaszünet s százezer példányban röpkül szerte az országban a karácsonyi szózat, hogy mióta a sok tudásmécs kigyulladt, azóta a karácsony hite is álommá, regévé törpült. Melyik az a tudásmécs, mely ezt a letörpítést elvégezte, azt nem tudja megmondani. Hallgat arról is, hogy minél több tudásmécs gyullad ki, annál hatalmasabb fénnel ragyog a betlehemi csillag, hogy minél többet tudunk, annál mélyebben és biztosabban érezzük hitünket, hogy egykor három bölcs ment imádni a betlehemi kisdédet, ma az emberiség legnagyobb bölcssei és apró napszámásai, milliók és milliók abban a betlehemi jelenetben találják életük vezércsillagát s nemzetek veszik körül az isteni kisdédet — mindez az igazság elhalványul egy hazug frázis kedvéért s másnap megy a méreg két fillér portóért minden induló vonattal az ország minden részébe. Sokan el sem olvassák, sokan bosszankodva félredobják, de akad mindig néhány kritikátlan ember, a ki hiába ismeri a betűt, mégsem tud olvasni értelemmel, egyiknek kevésbbé, másiknak jobban megragad elméjében a frázis, talál benne valamit, vagy elhiszi egészen és ezzel a valamivel vagy egész lélekkel is észrevétlenül leszakadt a keresztény Magyarországról, a kettős keresztrel ékes címmel díszített lobogóra nézve öntudatlan hullává vált.

Pedig az egész mérgezési processzus csak tíz fillérbe került.

A vezércikk alatt ott a tárca. Asszonyok olvasmánya. Éppen az erény és a bűn vannak benne személyesítve. Lehet-e ennél csattanósabb ellentétet találni? A ragyogó, tiszta erény és a lelket fertőző rántó, az embert lealjasító bűn! A tárca azonban, mely éppen kézbe kerül, másképpen állítja be a képet, másként osztja el a fényt. Az erény naiv, ostoba, babonás; a bűn az okos, a szép, a felvilágosodott! Nem is bűn, hanem csak természetes gyengeség. Sőt nem is gyengeség, hanem az igazi emberi, a mit követni kell vakon, mert ezt diktálja a természet, mert ez az egyén felszabadulása, mert ez az egyéniség érvényesülése! Ki ne szeretne egyéniség, ki ne akarna felvilágosodott lenni! A mellett a történet roppant érdekes, az író stílját megvesztegetően ötletes, néhol gúnyos — a szegény leendő egyéniséget észrevétlenül is viszi magával, elkábítja, elaltatja benne a keresztény lelket s mire a lélek fölébredne, késő. Keresztény öntudata meghalt, bátran ki lehet teríteni.

Pedig az egész egy öt perc alatt elolvasható röpké kis történetke volt.

Következnek a hírek. Közömbös dolgok, hogy ez vagy az a nagy úr egészséges vagy beteg, ezt kinevezték, azt nyugjiba küldték legfelső elismerés mellett vagy a nélkül, itt egy kazán felrobbant, ott a sztrájkolók összevere-

kedtek. De köztük van egy néhány soros hírecske is: valami kegyetlen pap megtagadta az egyházi temetést, mert nem fizették meg a stólat. Hja, be kellene lozni a laikus temetést, természetesen busásan szubvencionált részvénytársaság osztalékait gyarapító halottpörköléssel. Az egészről ugyan egy szó sem igaz, de azért százezer példányban olvassák és csóválják a fejüket és utána szajkózzák, hogy bizony, ilyen körülmények közt csakugyan jó lenne már egy kis halottégetés. Vagy: polgári keresztelő a Józsefvárosban. X Y lámpagyújtó nem kereszteltette meg a gyermekét, hanem az elvtársak avatták fel szegénykét. X szaktárs ugyan többszörösen büntetett zsebmetsző, aki most így akar bosszút állani ezen a gonosz társadalmon, de erre a napra a felvilágosodás előharcosának tétetik meg, akinek nevével kapcsolatban ismét ki lehet rohanni a klerikalizmus ellen — és a jámbor betűfaló ismét fejet csóvál és felsóhajt: hja, ez a következménye a túlságos klerikalizmusnak és azontúl még jobban óvakodik attól, hogy klerikális hirbe keveredjék s mikor véletlenül a vallását kérdik, azt feleli nagy szerénnyel, amit egyik vidéki városunk előkelő tisztviselője mondott: leider, katolikus.

No és ebben az egyben igaza van. Leider, hogy katolikus.

De társadalmi elmélkedések is kellenek a népnek. Ha mindenki szociológus, aki nem ért a szociológiához, tehát hadd jöjjenek a társadalmi kérdések is. Első sorban a vallás, mert ma mindenki a vallással bibelődik, aki a hajdútól hallott valamit a harangöntésről. Valamelyik igen elterjedt lapunkban nemrég olvastam egy cikket arról, hogy ki a katolikus vallás legnagyobb ellensége? Én eddig az illető lapot gondoltam egynek az ellenségek közül, a cím elolvasása után örvendezni akartam, hogy ime, világosodnak olyan agyak is, melyeket ilyesmire képeseknek sohasem hittem. Aztán az volt a cikk alá írva, hogy egy katolikus írta, mondom akkor már csak lesz benne valami. Volt is, de egyszerre vége lett az örömömnem. A jeles elemfuttató a katolikus egyház legnagyobb ellenségét — egyenesen Öszentségében, a római pápában fedezte fel. Nem tudom, szabadon fut-e még a cikkírónak az elméje, azt sem tudom, hányan dobták félre bosszúsan ezt a sületlenséget, de ismerve a nagy közönség kritikálanságát, egész bizonyosra veszem, hogy ez a sületlenség is megfektűt nem egy gyomrot s volt ember, talán több kettőnél, aki elcsodálkozott, milyen bátran kimondta az a katolikus cikkíró a mondanivalóját. Bizonyosan lesz benne valami igaz — s az iránt senki sem érdeklődik, hogy az illetőt nem a Rombach-utcában keresztelték-e meg nemkatolikusnak?

Jön aztán a legjobban tejelő rovat: a hirdetések.

Én úgy tudom, hogy itt Budapesten van egy leánykereskedelem ellen alakult szövetség. És azt is látom, hogy itt egész sereg lap van, amelyik mintha egyenesen hivatásból üzné a leánykereskedelmet. Nem beszélek most a hírovtokról, mely gyakran telve van — még illusztrálva is — olyan dolgokkal, amelyeket tisztességes ember elmondani restell. Maradjunk csak a kiadóhivatal rovatánál, az apró hirdetésekénél. Ha van valami, ami az embernek az arcába kergeti a vért a sajtónál, ha van valami, amiért akárhányszor felkiálthatunk: ezért kellett Gutenbergnek megszületnie? — az a budapesti lapok bizonyos kategóriájának az apróhirdetés rovata. Azt mondják, a leánykereskedelem büntetendő cselekmény, azt mondják, nálunk a női becsület a törvény szigorú védpaizsa alá van helyezve, azt mondják nálunk a férfi lovagiasan meghajlik a női nem előtt. Ezek az apró hirdetések mindezt az első

szótól az utolsóig kerekén meghazudtolják. Az apróhirdetésben teszi meg arcátlan ajánlatait a kávéházi aszfaltbetyár, aki hitványul, alattomosan akar odaferkőzni ahhoz a nőhöz, a kihez közeledni nyíltan nem mer, joggal tartván a férj, fivér vagy bizony akár az illető urinó csattanós tenyerétől. Itt, az apróhirdetésben nem kell tartani semmitől és senkitől, itt nem védi a női becsületet semmi, itt lehet álnév alatt, alattomosan megsérteni a legtisztességesebb hölgyet is, védi az orvítamadót az, hogy cím a kiadóhivatalban! A orvítamadó védve van, de a magyar lovagiasság eltűri, hogy a magyar nők védtelenül legyenek kiszolgáltatva a nyomtatott inzultálásoknak. Az apróhirdetéssel nem törődik a büntetőtörvény, a királyi ügyész, a rendőrkapitány semmit. Az csak üzlet — még pedig milyen üzlet!

Méltóztassék megnézni egy-egy vasárnapi számát ezeknek a lapoknak. A főlapnak is, a mellékletnek is az utolsó oldala a leghitványabb leánykereskedelem. Hogy le van írva az árucikk, hogy meg van jelölve az addressz, még az ár is ki van tüntetve egész részletesen. Valamelyik lap ismertette a lopva bujkáló leánykereskedők tolvajnyelvét. A sajtó mint leánykereskedő nem bujkál: fényes nappal teszi ki a cégtábláját, nyíltan hirdeti aljas üzletét s nem szorul tolvajnyelvre, ő a maga javára is lefoglalta azt, hogy gondolatait sajtó útján szabadon közölheti mindenki és ha az ő gondolata emberhusárlás, ezt is közölheti szabadon. Talán a lap első oldalán a karácsonyi szent ünnepről ír szemforgató cikket valaki, az utolsó oldalon ott a lap igazi jellege, ott kibukik a zsákból a leánykereskedő, az emberi aljasságok hitvány vámszedője s míg nálunk kongresszusokat rendeznek, egyesületeket alakítanak a XX. század szégyenfoltja, a fehér rabszolga kereskedelem ellen, addig éppen legelterjedtebb lapjainkban nyíltan, szemérmetlenül folyik szabott áron az emberhusüzlet, szavankint öt fillérért a legközönségesebb leánykereskedelem.

Pirulnak önök, mikor ezt hallják? Akkor piruljanak, mikor arra a lapra előfizetnek! Szégyene ez a magyar sajtónak? Nem, ez Magyarország szégyene. Szégyene ennek a 95 százalékaiban keresztény országnak, melynek sajtója 95 százalékaiban hazudik, mikor erkölcsről egy sort is ír, mert ott van az igazi jellege a legutolsó oldalon, az emberhuskereskedésben. Csodálkoznak, hogy erkölcsileg zülünk, hogy szaporodnak a fiatal bűnösök, hogy egyre több egyület kell alakítani az erkölcs védelmére és mégsem győzik a teendőket? Nézzék meg ezt a sajtót: ez az ország tükré, ez az erkölcsi súlyedés fokmérője, ez a züllés eredő forrása.

Kesergünk, mikor magunkban vagyunk, hogy a keresztény erkölcs guny tárgyává lesz ebben az országban? Hát ki az oka? Ön is, meg ön is, mélyen tisztelt hallgatóm, amikor ezeket a nyomtatott szennyeket beereszti a házába, mikor előfizet rájuk, mikor vasuton utaztában csak úgy szórakozásból megveszi egy-egy számukat, mikor nem fejezi ki soha, de soha undorát a legrutább szennyel: az erkölcsi nyomtatott piszokkal szemben. Finom izlésünk nem engedi, hogy egy sikkasztóval kezét fogjunk, pedig talán az éhség vitte bűnre a nyomorultat s azóta lelkiismerete mardosása súlyosan lakoltatja. De megélvegeljük a sajtótörvény alá húzó leánykereskedelmet, az előkelő palotában trónoló üzleti főnök urnak talán a protekcióját is kikérjük alkalom adtán s nemcsak kezét fogunk vele, hanem finom izlésünk egyáltalán nem akadályozza annak, hogy a derék ur a saját pénzünkön mindennap tisztelget is tegye a mi tisztességes, tiszta családi

körünkben! Csak a gyermekek elől igyekezzünk eldugni a fizetett mételet — míg lehet.

A gyermek tiszta lelke elől rejtjük ezeket az ocsmányságokat, mert a lelkiismeretünk így parancsolja és ugyanaz a lelkiismeret megengedi, hogy mi magunk erkölcsiségét ugyanabban a sárban mindennap megmártogassuk?

Azt mondjuk, nem való a gyermeknek az ujság. Igaz. De az erkölcsi mételet senkinek sem való.

Hanem azért ebben az egy momentumban, hogy a tisztességtelen sajtótól gyermekeinket oly aggódó gondossággal óvjuk, mégis látok én valami vigasztalót. Nem lettünk közönyösek teljesen a sajtóban rejlő veszélyekkel szemben, hiszen óvjuk tőlük a legdrágább kincset: a gyermek lelkét. Lelkiismeretünk nem némult meg végleg, csak egy kissé alszik. Tudjuk, hogy a rossz sajtó tisztességtelen, de nem tudják sokan, hogy a tisztességtelen sajtót a legkevésbé is támogatni: már maga is tisztességtelen dolog. Ha egy kissé élésebben szóltam, annak az volt az oka, hogy megtaláltam a keresztény magyar családapák, keresztény magyar családanyák alvó lelkiismeretét — a gyermekeik mellett. Ezt az alvó lelkiismeretet kívántam fölébreszteni: kelj föl, nézz körül és láss! Lásd ne csak a gyermeked veszedelmét, hanem a magadét is! A te lelked is éppen olyan tiszta kell hogy legyen, mint a gyermekedé! Egyik kezében ott a paizs, melyet gyermeked tiszta lelke fölé tartasz. Meddig fogod azt ott tartani? És mi védi gyermekedet azután? S miért nem véded magadat, felnőtt gyermekedet is? Miért nem állasz felnőtt gyermeked mellé épp olyan elszántan a jó példával, mint a hogyan kis gyermeked mellé oda tudsz állni a tilalommal? egyik kezében a paizs, a másikban legyen kard! Nem elég, ha a romlást távol tartod a bölcsőtől! Vedd kezébe a kardot, vedd magadat is, mutass példát a férfias küzdelemre felnőtt egyetemi hallgató fiadnak is! Nem elég a gyermektől kicsi korában távol tartani a szennyet, tartsd távol magadtól és egész családodtól is állandóan. Mit ér házad egészségének, ha csak a gyermekszoba tisztaságára van gondod, a többi pedig tele van ragállyal? Tisztítsd meg egész házadat, vedd kezébe azt a kardot — ejh mit, elég lesz egy rossz seprő is! — és üzd ki a családi tüzhely mellől a mindennapos szemébehordási vállalat hitvány termékét, a keresztényüldöző, nemzetgúnyoló, erkölcsrontó ujságokat úgy, hogy mutatványszám se maradjon belőle!

És mi lesz azután? Kérdezi valaki. Kibom az én erkölcselen, de érdekes ujságomat. De hiszen akkor elmaradok a világtól! Mi lesz belőlem, ha minden reggel a kávémnál nem tudom meg, hány mérföldnyire szaladt a kínai császári család Pekingtől?

Nem olyan tragikus az eset.

A napokban villamoson utaztam. Mint rendszeren: zsúfolt villamoson. Állóhelyet kaphattam csak s szorongtunk a hátsó perronon, mint a heringek. Volt az utitársaim közt két ismert alak is, az egyik igen sovány, a másik igen kövér. Nevezzük az egyiket, a soványat Schwarcznak, a kövéret Weisznak. Két konkurrens cég képviselői. Méregették egymást az egész úton, de nem szóltak semmit. Az egyik megállóhelynél azután nekikészülődik a kövér Weisz, hogy le szálljon. Schwarcz úr megkönnyebbülten felsóhajt:

— No, csak hogy ez a Weisz leszál. Mindjárt három becsületes ember jöhet a helyére.

Hölgyeim és uraim, ezt a kövérré hizott ellenséges sajtót mi keresztények hizaltuk meg ilyen gömbölyűre. Nincs olyan lap Magyarországon napilapjai közt, amelynek előfizetői többségükben ne lennének keresztények, sőt talán

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradai temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858 év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos**.

éppen katolikusok. A mi pénzünkön nőttek meg, a mi pénzünkön élnek ma is és építenek palotákat, a mi pénzünk teszi lehetővé kálózódásuk rettenetes nagy elterjedtségét, mi adjuk nekik a vért, melyből élnek — ha mi csak egy lapra közülök kimondjuk, hogy keresztény ember ezt a lapot nem járathatja, az a híres kövér lap egyszerre leszál a semmiségbe — és három becsületes újság támadhat helyébe!

Megtehetjük, csak akarnunk kell.

Olyasformán van ma Magyarország a maga sajtójával, mint volt Franciaország a nagy forradalom idején. Egy maroknyi, erkölcséből kivetkőzött haramia tartotta igája alatt a franciák büszke, de ellanyhadt millióit. Az a maroknyi haramia parancsolt, a többi engedelmeskedett és míg egész Európát rémülettel töltötték el, addig otthon is a vérpad fogalmától elválaszthatatlanná lett a francia név. Pedig a francia nép a rémuralom alatt is ugyanaz a derék, szorgalmas, vallásos nép volt, mint előbb. Egyszerre azonban egy férfiú támadt, termetre nézve alacsonyabb legkönyebből, de szellemére nézve nagyobb valamennyinél. Ez a férfiú meglátta azt, amit mások már láttak, hogy a terroristák helye nem a bársonyszékben, hanem a börtön fenekén van. Csakhogy míg mások ezt csak gondolták, ez a férfiú ki is mondta, sőt a konzekvenciákat is le merete vonni. Nekiment annak a vértől és erkölcsteleniségtől szennyes uralomnak és első hívó szavára mögötte állott a nemzet. Nemcsak állott, hanem meg is indult és haladt nyomában nemcsak akkor, mikor Franciaországot kellett megtisztítani, hanem akkor is, mikor Európát kellett megtölteni a francia név dicsőségével. Napoleon megmentette a franciákat a terroristáktól, de viszont nagygyá Napoleont azok a névtelen hősök, a gárda öreg katonái tették, akik egy parancsára készek voltak érte halálba rohanni Auszterlitznél vagy némán tűrve megfagyni Oroszország hómezein.

Nekünk is egy ilyen Napoleont kell nevelnünk a keresztény, a tisztességes sajtóban.

Egy minden erkölcsből, még a haza fogalmából is kivetkőzött csoport tartja ma nálunk hatalmában a sajtó nagy részét és vele a közvéleménynek ugyanakkora hányadát. Valóságos rémuralmat gyakorolnak, még a kivégzések sem hiányoznak. Csak az a különbség, hogy francia elődeik fegyvere a nyaktiló volt, nekik már elég a revolver is. Ha valaki a sajtóból akarná megrajzolni a mai Magyarország képét, ugyan szomorú kép kerülne ki rajzójának alól. Látnánk egy országot, melynek nincs hite, nincs erkölce, mely őseit sirját felrugja, ahol a férfiak és nők egyaránt erkölcstelenek, ahol nincs semmi szent, semmi tiszteltetelmű, ahol minden eladó, az ősi cimertől az ősi erkölcsig. Pedig ebből az országból nagy átlagára egy szó sem igaz, csak a sajtó egy bizonyos részében van így, — de a hová az a sajtóhányad beleszi a lábát, ott közel a veszély, hogy az élet is így fog alakulni. Tudjuk ezt mindnyájan, el is mondjuk magunk közt zárt körben és még sem tesszük semmit. Pedig itt van már, aki kiadta a jelszót az ujkori talmi terroristák ki-seprésére. Itt van már a keresztény sajtó, itt van a katolikus sajtóegyesület, itt vannak katolikus lapjaink, itt vannak azok a régiebb lapok is, (igaz, nem nagy számmal) melyek mindinkább fölismerik a katolikus sajtómozgalom nagyráhatottságát, óriási jövőjét, és lassan, óvatosan, de közelednek a tisztességes sajtóideál felé — rajtuk áll, tőlünk függ, hogy kövessük, hogy áttörhetlen gárdát alkossunk mögötte, hogy felszabadítsuk önmagunkat egyenként és velünk az egész országot néhány félbemaradt kiskoru existencia revolveres rémuralma alól! Hölgyeim és uraim, ha ez a magyar keresztény olvasóközönség tudná, miféle

elemek irányítják az ő közvéleményét azokban a bizonyos leánykereskedő újságokban, összecsapná a kezét, hogy hát ilyen hátulgombolós világfelforgatóknak ültünk fel komoly ember létünkre? Abban a percben szűnik meg ez a szégyenteljes állapot, amelyben mi akarjuk és abban a pillanatban emelkedik fel az összedől erkölcstelen sajtóterror romjain hódító Napoleonként a tiszta, keresztény, becsületes és hazafias magyar sajtó!

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim!

Mikor ma reggel a vonaton Budapest felé utaztam, azon gondolkodtam, nem hiábavaló-e ez az egész ut, ez az egész mai gyűlés? Egy lelkes és szép tüntetés, amely épp úgy eltűnik, mint a tavalyi hó. Hányszor lelkesedtünk már mi és mégsem tettünk semmit. Tudnék én mesélni önöknek a valóságból a katolikus újságíró életéből — probatum est. De ez nem csüggeszt. Napoleon is élt padlásszobában s volt idő, mikor a mosonéját sem tudta kifizetni, mégis meghódította a világot — mikor megvolt az ő legyőzhetetlen, ellenállhatatlan gárdája. Én ma, hölgyeim és uraim, a katolikus sajtómozgalomnak olyan gárdáját voltam szerencsés megismerni, aminőről eddig fogalmam sem volt: ezt a gárdát, melyet itt tömött sorokban sorakozva látunk és ennek a hódításra induló seregnek lelkes, öntudatos, hithű, zászlajáért élni-halni kész gárda tisztikarát: a Magyarországot legelőkelőbb, legragyonzóbb neveivel ékes hölgybizottságot. Hölgyeim és uraim, Magyarország történetének minden megkapó mozzanatánál ott látjuk a magyar nőt. Szent István mellett ott van Gizella királyné, Mátyás királyt nem tudjuk Szilágyi Erzsébet nélkül elképzelni, Rákóczi Ferenc hazaszeretettét és nagy jellemű édes anyját, Zrínyi Ilonánál találjuk fel, a szabadságharc vértanúit közt ott van egy Maderspachné, a börtönben synlódó hazafiak közt egy Teleki Blanka grófnő — ami szép, ami nagy dolog történik ebben a hazában, az a magyar nők szívében finomul át még szebbé, még nemesebbé, még gyöngédebbé és még állandóbbá. Amit mi férfiak csinálunk, az gyakran szalmatűz. Amit a magyar hölgyek vesznek kezükbe, abba lelküket öntik át, azt átfogják szívük szeretetével — annak jövője, győzelme bizonyos.

Arra akartam önöket kérni mélyen tisztelt hölgyeim, tegyenek meg mindent a tisztességtelen sajtó ellen és még ennél a mindennél is többet a tisztességes sajtóért. Arra akartam önöket kérni, győzzék meg mindazokat, akikre hatni képesek, a családi körben és a társadalomban, hogy jellemes férfi, keresztény magyar nő tisztességtelen, erkölcstelen sajtó támogatásával nem lehet bünrészes azoknak a hitvány-ságoknak, melyek azok számára palotákat termeltek eddig. Arra akartam kérni, kezdjenek írni háborút ezek ellen a lapok ellen, üzzék ki minden házból, első sorban a saját házukból, melyhez csak hozzáférnek és vigyék be minden keresztény magyar házba az önök gyöngéd kezeivel a tisztas, keresztény sajtótermékeket, hogy segítsék nehéz munkájában a katolikus újságíró, mint a hogy 1848-ban a magyar nők csináltak kötést a honvédek sebeire — de hála Istennek, erre a kérésre már szükség nincs. Önök már megértették Szent Pál mondatát, hogy nem beszédben áll az Isten országa, hanem erőben, és cselekednek teljes erővel. Hadd áradjon innen, ebből a teremből szerte az ország minden vidékére a tettvágy-nak ez a fölvilványozó ereje! Aki még habozik, aki még kényelmeskedik, annak kiáltok oda Kempis Tamás riadóját: Testvérem, el ne vesztisd reménységed a lelki haladás iránt; van még időd és érkezésed hozzá. Miért akarsz holnapra halasztani jó szándékod megvalósí-

tását? Állj talpra és fogj hozzá azonnal és mondd: „itt a cselekvés ideje, itt a harc ideje“ — úgy áldjon meg bennünket győzelemmel a magyarok Istene!

Gróf Apponyi Albert Nagyváradon.

A nagyváradai jogász ifjuság mozgalmas napokat él. Szokatlan lelkesedés pirja föl az arcokon s bent az ósdi meglaragott padok közt, a hatalmas termekben komoly gyűlések zajlanak le.

A nemes mozgalom, melynek célja a Jogász-körágyalap megteremtése, a vezetők lelkes munkája révén a mai naptól kezdve impozáns alakot öltött. Széles alapokra terjesztették ki működésüket és lehetetlen a társadalomnak kitérnie az akció támogatása elől, amire ezuttal is felkérjük a jogászság barátait.

Készségtelen, hogy e törekvés a legszebb eredményekkel kecsegtet, amikor oly előkelő és hatalmas ember, mint gróf Apponyi Albert vállalja el annak védnökségét. A jogász-ifjuság megbízásából ugyanis szombaton éjjel Véssey Kálmán és Váry F. János felutaztak Budapestre, hogy erre Apponyit felkérjék és hogy a következő irodalmi estre megnyerjenek egy országos nevű egyént.

Budapesten.

Első sorban Apponyi Alberthez mentek az ifjuság vezérei, ki dolgozó szobájában fogadta őket és a legmelegebb érdeklődéssel hallgatta meg a mozgalom célját. Aztán kijelentette, hogy a legnagyobb örömmel vállalja a védnökséget és ő maga is lejön az estélyre. Egyben elismerését fejezte ki a cél nemes volta iránt és dicsérte a váradai jogászok gondolkodását.

Innét a Budapest főszerkesztőjéhez, Szatmári Mórhoz látogattak el Vésseyék, aki igen szívélyesen beszélgetett velük a váradai viszonyokról és kijelentette, hogy az estélyre való meghívást elfogadja s azon szabadelődást, fog tartani.

Majd Rákosi Viktort keresték fel. Az illusztris író sajnálkozását fejezte ki a fölött, hogy személyesen nem lehet jelen, de lekötő szíveséggel ígérte meg, hogy az estélyre novellát fog leküldeni.

E fényes eredményeket számszavutáviratban még az est folyamán közölték az itthon szívszorongva váró kollegáikkal, akik közt általános lelkesedést keltett. Ma hajnalban tömegesen várták őket az állomáson és azóta általános a lelkesedés. A jogászoknak erős a reményük arra nézve, hogy ez az egy előadás meghozza a szükséges alapot.

A február 10-ére tervezett estélynek többi pontjai még csak körvonalozva vannak, de oly magas nívónak és impozánsnak ígérgezik az egész estély, hogy az igazán méltó kerete lesz annak a programnak, melyen a gróf Apponyi, Szatmári Mór és Rákosi Viktor nevei szerepelnek.

Ezenkívül országos mozgalmat indítanak céljuk elérése érdekében.

**A legszebb
estélyi és bali cipők**

MOSKOVITS FARKAS és Társa r.t.
Bémertéri-üzletében kaphatók
Telefon 687.

Mi lesz a Jádvizével.

Alumínium telepek a Királyhágó ölében.

Kolozsvár feltékenykedik.

Felfedezték a Jádvizében rejlő óriási kincseket, pár hónappal utána felfedezték, hogy a közelben hatalmas alumínium telepek vannak, ugyancsak felfedezték a sármási földgázt. Ime két hatalmas erő egy harmadik kincs értékesítésére. Fel vannak fedezve és mi a felfedezés feletti örömnél egy lépéssel sem haladtunk tovább. A kissármási földgáz ép úgy pihen a földben, mint eddig, csak egyszer-egyszer haragszik meg és fenyegeti a környelmeskedő embereket hatalmas erejével. A Drágánvizén ép úgy usztatják a fákat, mint eddig és a vízben rejlő erő ép úgy pocsékolódik, mint eddig, az az nem egészen, mert veszekednek érte, de tenni még senki sem tett semmit.

Még seholy semmi, csupán a tudat, hogy mi magyarok gazdagok is tudnánk lenni, ha akarunk és ime Kolozsvár már feltékenykedik, azt szeretné, ha a sármási földgázzal dolgoznák fel a rejtett kincseket. Panaszodik is, hogy 10 év óta vesztgel ez az óriási vagyon és most majd a Drágán fogja feldolgozni. Ne féljen Kolozsvár, mert nincs kizárva, hogy sem a földgáz, sem pedig a Drágánvíze nem fogják azt a 400 millió értékű alumíniumot felszínre hozni és ha esetleg felszínre is hozzák, nem magyar ember fogja azt keresztülvinni.

Az alumínium telep ügyéről most a kolozsvári Ellenzék a következőket írja:

A magyar föld természeti kincsekben mérsékelten gazdag. A magyar ezt nem is érdemli meg.

Ha mi vállaltuk, odaadó munkával, becsületes szándékkal s nem azzal a céllal, hogy egymást becsapjuk, törekednénk természeti kincseink forgalomba hozatalára, rövid idő alatt gazdag s gazdagsága révén független lenne az ország.

Nálunk most csak a bankok gazdagok. A nép el van nyomorodva. A bankok azonban arra hajlanak, a merről a hatalom szele fu...

Ez okozza azt, hogy gazdasági dolgokban sem minden irányban ura akaratának a magyar.

Külföldi szövetséges társa hol itt, hol ott megakasztja.

Kolozsvártól 100 kilométerre a Királyhágó ölében kolozsvári kutatók 10 évvel ezelőtt felfedezték a világ leggazdagabb alumínium ércét. Több község határán feltárták ennek 400 millió értékre menő mennyiségét.

A felfedező nemcsak munkát, utánjárást, hanem bányailletékekben és feltárásokban 10 év alatt több mint 200 ezer koronát fektetett be.

A földünk idegen iparpolitikát az bangoztatta, hogy Magyarországon nem szabad az első fémalumínium kifejtő telepek létesíteni. Ausztriába kell vinni az anyagot. Ott rögtön létesítenek gyárat.

A jádvi gyári alumínium bányászata ezzel nem értett egyet. Bőjtött. Aldozott. Most végre kétfelől érte az alumínium telepet a nap-sugár. Egyfelől a Drágán-patak 30 ezer lóerőt képviselő vízesése akarja kihasználni, másfelől a sármási földgáz jelentkezik olcsó olvasztó erő képen. Egy 400 millió frankkal bíró francia vállalkozó azt mondja, hogy a kissármási földgáz évtizedekre menő teljesítő képessége nem biztos. Ezzel szemben áll Püspökladány. Ott a földgáz egyenlő teljesítő képességgel közel 40 év óta világítja a vasúti pályaudvart. Nincs kétség, hogy 10-20 évig a sármási gáz is kitart.

Tíz év alatt pedig egy alumínium olvasztó telep minden berendezése, kamata maga magát kifizette.

Erről a fémalumíniumban gazdag bányatelepről a kolozsvári iparfelügyelőség a pénzügyminiszter kívánságára pár év előtt, nagyon kedvező jelentést is tett. Szerényi József államtitkár az országában tette szavát.

A kolozsvári iparfelügyelőség ujabban ezeket írja:

»Az alumínium ércék feldolgozása, a földgázzal kombinálva óriási perspektívát nyújt.«

Elmondja ezután, hogy iparosok jelentkeznek, a kik alumínium edények gyártására akarnak már is berendezkedni. Persze, az anyag külföldről jönne.

Ujabban Marosvásárhely is érdeklődik.

A kereskedelemügyi miniszter már korábban kedvezményt adott, az uttörő jádvi bányatársulatnak, úgy hogy például az alumínium közszállítása kerül jádvi állomásról 10 ezer kilogrammonként Kolozsvárra 15 K 30 f. Kissármásra 54 K, Marosvásárhelyre 50 K-ba. Tehát egy gyár nagyon megemlíti a szállítási költségeit, mert a külföldön berendezett gyárakhoz a nyers anyagot rendszerint idegen országokból szállítják az alumínium gyártáshoz.

Aktuálisá tette most, ezt a dolgot az is, hogy a külföldi államok hadseregei testi és más felszerelésekhez az alumíniumot, nagy arányokban alkalmazzák. Egyik a Niagara vízeséstől, a másik Neuhansenből hozatja feldolgozásra a gyárból a fémalumíniumot.

A mi armádiánk itt kaphatja a fémalumíniumot, nem kell érte sem Neuhansenbe menni, sem a Niagara zuhatagnál berendezett gyártól rendelni.

Erdélynek az alumínium termelés belterjesebb módon való fokozása, mihelyt az első gyár települ olyan rendkívüli jövedelmet nyújt, oly sok új iparágat teremt, hogy e házas az alumínium gyártással, egy kis Kaliforniává fejlődik.

Híszén anyag évszázadokra nagy termelés esetére is van.

A tripoliszi háború.

Konstantinápoly, jan. 8.

Főhivatalos kommunikéban megállapítják, hogy a külföldön elterjedt béke hírek minden alap híján vannak. A porta semmiféle tárgyalásokat nem indított és az európai külügyi hivatalok egyikénél sem puhatolódott. Tekintettel az ottomán harcosok hőies ellentállására és a jelenlegi katonai helyzetre, a hivatalos körök és az ottomán lakosság azon a nézeten vannak, hogy békekötésről az olasz igények alapján szó sem lehet.

A Tanin bolnapi számában a béke híreknek a külügyminisztertől származó cáfolatát fogja közzétenni. A cáfolat azt mondja, hogy a jelenlegi körülmények között békekötés lehetetlen.

A nagyvezér által e hó 2-án, hivatalba lépése után a vidéki hatóságokhoz intézett körlevél csak a szokott tanácsadásokra szorítkozott, hogy a közigazgatást helyesen bonyolítsák le, a rendet tartásuk lenn és gondoskodjanak a lakosság különböző elemei közti békés egyetértésről.

Páris, január 8. A Havas-ügynökség jelenti Tripolisból: Tegnap Homsnál két olasz zászlóaljat, amelyek a sáncmunkálatok védelmére voltak kirendelve, nagyszámu arab csapatok megtámadták. Harom óra hosszáig tartó harcban az olaszok az arabokat megfutamították és súlyos veszteségeket okoztak nekik. Az olaszoknak 21 sebesültjük volt.

Konstantinápoly, január 8. Dernaából január 5-iki kelettel távirat jött, hogy négy kilométernyire délre 4500 török és arab sereg megtámadta az olasz hadállásokat. Az ütközet véres és elkeseredett volt. Törökök részén 130 ember esett el és 36 megsebesült. Hogy mennyi volt az olaszok vesztesége, azt nem lehet tudni, mert az ellenség magával vitte halottait, csak kilenc fiatal olasz tiszt maradt súlyosan megsebesülve a csatatéren.

Katholikus sajtónagygyűlés Budapesten.

A katolikus mozgalmak eredményessége igen jelentékeny részben függ attól, mennyire tud a katolikus sajtó a közönség körében elterjedni? A sajtó, kivált a napisajtó a modern élet vérkeringése. Olyan is, mint a vérkeringés: vihet magával életet, erőt a szervezetbe, de vihet pusztulást, romlást, mérget is.

A mai »magyar« sajtó nagyrészt ebbe a második kategóriába tartozik. Nincs sürgősebb feladat, mint az, hogy a közönséget felvilágosítsák, micsoda veszedelem rejlik a vallástalan, erkölcstelen, hazafiatlan sajtóban. Rá kell nevelni a közönséget, hogy ne csak különbséget tudjon tenni jó és rossz sajtó közt, hanem egyúttal önmaga, családja és az ország iránti első kötelességének is ismerje, a tisztességtelen sajtót minden lehetséges módon kiszorítani s helyette a keresztény sajtót juttatni diadalra.

Ez a gondolat hozta össze azt a vslóban impozáns, előkelő közönséget, mely vasárnap a budapesti Vigadó nagytermet zsúfolásig megtöltötte. Főrangú hölgyeink leglelkesebbjei állottak a mozgalom élére s lelkes agitációjuk eredménye gyanánt olyan sokaság gyűlt össze vasárnap d. u. a Vigadóban, a minőt csak a katolikus nagygyűlések alkalmával lehet együtt látni.

Az első széksorokat az arisztokrácia tagjai töltötték meg, de képviselve volt az egész katolikus főváros, ezer és ezer számra menő közönséggel — s még majdnem annyian be sem fértek a zsúfolási megtelt terembe, akkora volt az érdeklődés.

Gróf Somssich Béla nyitotta meg a nagygyűlést lelkes tartalmas beszéddel, majd Miklóssy István fővárosi tanár olvasott fel jellemző szemelvényeket a magyar sajtó egyes organumairól s kétséget kizáróan beigazolta, hogy a magyar sajtó egy nagy része következetesen a hivatalos szabadkőműves program szolgálatában áll. A beszédet lelkesen megénezték.

Ezután dr. Krüger Aladár tartott »A sajtó, a modern kor Napoleónja« címmel nagyhatású beszédet, melyet lapunk elején egész terjedelmében közlünk. A beszédet folyton meg megszakította a közönség tapsa és éljenzése, mely a beszéd befejezése után hatalmas tüntetéssé nőtt.

P. Buttykay Antal volt az utolsó szónok, aki igen nagy hatás mellett a gyakorlati sajtópártolást fejtegette. Öletes beszédjét viharosan megtapsolták.

Kohl M. dárd püspök lelkes záró szavaival ért véget az impozáns gyűlés, melynek sikerét semmi sem igazolja inkább, mint hogy azon nyomban sok százan előfizettek a különböző katolikus lapokra.

Hangverseny Mucsán.

Mucsá városának mindkét nembeli intelligenciája egyszer világhírű művészeket akart hallani.

El is jöttek a művészek, mert azt hitték, hogy ahol tisztességes honoráriumot fizetnek a fellépésükért, ott megfelelő fogadtatásban is lesz részükhöz. Sajnálatosan csalódtak.

Mucsá városának van egy nagy költséggel felépített vigadója, amelynek nagy terme kitűnően alkalmas hangversenyek céljaira. Mint-hogy azonban a vigadó tulajdonosa az egyik mucsai nagymogul a közélet legönzetlenebb bajnoka csak úgy volt hajlandó átengedni a nagytermet, ha annyi aranyat fizetnek érte, amennyit a vendégművészek nyomnak, ezért nem lehetett a hangversenyt ott megtartani, hanem a körületekintő rendezőség kibérelt egy nagy szellős színt amelyet fényesen kivilágítottak, de elfelejtettek befűteni.

Eljött a hangverseny órája, összegyűlt Mucsá mindkét nembeli intelligenciája, a hölgyek diónyi valódi és kevésbé valódi butonokkal, lorgnettel, a férfiak szmókingban, de amint beléptek a terembe, azonnal ijedten fordultak vissza, mert odabenn csikorgó hideg várta őket. De mert a belépti díjat már lefizették, mégis csak bementek és várták a művészeket.

Jöttek a művészek, a hidegtől fakó arccal, dideregve s a hölgy elkezdett énekelni az ur kísérete. Egyszer csak nagy robajjal szalad végig a termen a mucsai bíróság egyik jeles szolgája, egyenesen fel a pódiumra s háttal fordulva a közönségnek, mélyen meghajtva magát s átnyújtja a művésznőnek a rendezőség csokrát, amelyet elfelejtettek megelőzőleg átadni. A művésznő egyik tisztelője külön is rendelt csokrot, azt a második ária alatt adta át a tevékeny bírósági szolgá.

A művészek énekéből és játékából a közönség nem sokat hallott, mert a hideg miatt a hangverseny két órai tartama alatt folytonosan ki-be járt a publikum a télikabátjairól. Persze egyszerre is felvekedtek volna bundákat, vagy a szünetek alatt vegezhetnék volna el ezt, de hát Mucsán más a szokás, ott azt tartják, hogy mialatt a művész játszik, sokkal jobb kimenőni és bejönni, mert olyankor kisebb a tolongás és jobban hallatszik a cipő kopogása. A szél harsányan süvöltött be a rongyos ablakok nyílásain, mikor pedig egy percre csend lett volna, a karzatra felszabadult csirkefogók egyike valami súlyos tárgyat rettenetes robajjal zúdított a földre.

A villany hirtelen kialudt, a művésznő sirt, a művész káromkodott s mindketten hatalmas náthával és azzal az elhatározással mentek el, hogy a térdükön kitörlik Mucsá nevét.

Most pedig piruljunk el és valljuk be, hogy ez a szégyenletes hangverseny nem Mucsán esett meg, hanem itt, Nagyváradon. Mindenekelőtt affelett kell sajnálkoznunk, hogy tévedtünk abbéli hitünkben, mintha Nagyváradon már fegyelmezett, intelligens hangverseny közönség volna. Egy kellemetlen incidens, amilyen a szombati fűtetlen terem volt, felbont minden rendet, akkor már a publikum zöme elfelejti azt a kötelességet, amellyel a vendégművészeknek és magának a Művészetnek tartozik, akkor már szabad diskurzus folyik minden vonalon, járás kelés, lármá, a jobb izlésűek hiába piszsegik ki a tüdejüket, az ember nem is Mucsán, hanem szocialista népgyűlésen képzeli magát.

A rendezőségnek azonban ismernie kell a közönség lélektanát és megbocsáthatlan hiba, hogy a fűtetlen teremmel okozóvá lettek ilyen szégyenletes botránynak. Hát nincs senki, aki utánanézne, hogy be van-e fűtve a terem? Aki nek van bátorsága tíz koronát belépti díjakat szedni, annak kötelessége a közönségnek legalább testi épségéről gondoskodni, mert senki sem lesz bolond, hogy fizessen is, élvezet helyett bosszankodjék s még súlyos betegséget is szerezzen magának. Vagy talán nem a legdurvább figyelmetlenség-e az az ének-művésznő

iránt, hogy a buzatos, fűtetlen teremben olyan hűlésnek teszik ki, amelynek reá nézve végzetes következményei lehetnek?

Csak az eddigi hangversenyek sikerében bízva merjük remélni, hogy ilyesmi többet nem fog előfordulni.

K. Durigo Ilona és Nedbal Oszkár voltak a hangverseny sajnálatramentő szereplői. K. Durigó elsőrangú dalénekesnő. Csodaszép, meleg, lágy, behízelgő mezzoszopránja van, tökéletesen iskolázva, előadásában kiváló művészet és finom izlés nyer kifejezést, különösen a pathetikus daraboknál. Schubert Am Meer és Schumann Waldesgespräch című dalainak előadása sikerült a legfényesebben, de a többi, Schubert, Schumann, Beethoven és Brahms dalokat is nagyon szépen s közvetlen hatással énekelte. Különösen tetszett a két Liszt-dal is és az ő szép hangja s előkelő művészete nívóra emelte a „gyengébbek kedvéért” előadott Tarnay, Dienzl és Kálmán dalokat is.

Nedbal Oszkár violán játszott egy Rubinstein szonátát és saját romantikus darabját. A cseh kvartett volt kitűnő brácsása, a nagy kvalitású dirigens, hangszerét a legnagyobb tökéletességgel kezeli, de még sem szerezte meg azt az élvezetet, amit vártunk tőle. Ez azonban nem a művész hibája, ő kitűnően játszott. Hangszere is pompás volt, az előadott darabok nyönyörűek. A baj az, hogy a viola nem szólóhangszer, a régek sem kultiválták, mint ilyet, annak csak a zenekarban van helye, mert egyedül a legjobb viola is csak úgy hangzik, mint egy rossz csello.

A két művész egymást kísérte zongorán. Ebben a tekintetben Nedbal vitte el a pálmát, akinek finom, művészi kísérete nagy zenei érzékét illusztrálta. K. Durigo urnő kísérete kissé tulerős volt, ugylátszik, nagyon igénybevette figyelmét a zongoraszólam nehézsége.

Taps volt bőven, de a művészeknek nem volt kedvük ráadással szolgálni. Köszönjük meg nekik, hogy hangverseny közben meg nem szöktek, mint a közönség fázékonyabb része tette.

Dr. K. J.

Ebben az ügyben a következő sorok közlésére kérték föl bennünket:

A nagyváradai zenepártolók társasága sajnálatlaltal értesült a közönség köréből és maga is tapasztalta, hogy a szombat esti hangverseny alkalmából a Kereskedelmi Csarnok termének hőmérséklete nem volt kellőképpen temperált. Megállapította, hogy a Csarnok vezetősége, amely a terem kellő fűtéséről is gondoskodni tartozik, mulasztást nem követett el s a kellemetlenséget az idő hirtelen változása és a terem ablakainak rosszassága idézte elő. A társaság intervenciójára ezen a bajon is segít a Csarnok, amennyiben az utcára néző ablakokat pár nap letorgása alatt befalaztatja s így a legközelebbi hangversenyen e fajta kellemetlenség sem történhetik. A zenepártolók kéri — a hibájukon kívül álló kellemetlenségért — a közönség jóindulatu szíves elnézését.

FLEGMAN

új áruházát
megnyitotta,

melynek megtekintésére a
n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

13 K 50

13 K 50

Urak figyelmébe!

„THE ROOSEWELT SCHOE“

férfi box fűzős, gombos, rendes
vagy amerikai alakbankitűnő minőségű
Goodyear welt készítés

13 korona 50 fillér

kapható. — Egyedüli raktár

REICHARD áruháza

ezégnél.

13 K 50

13 K 50

UJDONSÁGOK.

* **A miniszterelnök állapota.** Sir Eduard Grey angol külügyi államtitkár táviratban fordult Grant Duff budapesti brit főkonzulhoz és felkérte, hogy táviratilag értesítse őt gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök állapotáról. Grant Duff brit főkonzul ma délután megjelent a miniszterelnöki palotában és átadta az angol külügyminiszter szerencsekívánatait a sikerült műtét alkalmából. Gr. Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök örömmel értesült az angol külügyi államtitkár érdeklődéséről és hálás köszönetét nyilvánította erre. Gr. Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök állapota teljesen kielégítő. A miniszterelnök kitűnően érzi magát, gyógyulása kifogástalanul halad előre. A bulleterek kiadását beszüntették.

* **Ünnepi ebéd a premontreieknél.** A premontreiek nagyváradai rendháza Vizkereszt ünnepén a praelátus Takács Menyhért nevére napja alkalmából diszebedet adott, melyen résztvettek: Fetsér Antal felsz. püspök, vikárius, Hlatky Endre főispán, báró Szentkereszt Zsigmond, kir. táblai elnök; Sztaniszlavszky Adolf főügyész, Papp Miklós miniszteri tanácsos, pénzügyigazgató; Rimlér Károly polgármester, Fráter Barna alispán, dr. Hoványi Gyula jogakadémiai dékán, Siket Traján postaigazgató, dr. Vucskics Gyula tb. karonok, esperes plébános; Bary József törvényszéki elnök, Huzella Gyula keresk. tanácsos, Vasady Lajos tanfelügyelő, Fábán a sz. mártóni rendház főnöke s a rendház tagjai. Az első felköszöntőt báró Szentkereszt mondotta, emelvény poharat az új igazgatóra, ki ezuttal először gyűjtötte az oly sok érdemet szerzett rend házába a társadalom vezetőit. Utána Smetka L. Ödön igazgató-házfőnök kiemelte e napnak a rend történetében oly kiváló jelentőségét s üdvözölte a vendégeket, köztük a két újonnan kitüntetettet: dr. Hoványi Gyulát és Vucskics Gyulát. Majd Fetsér vikárius és Hlatky főispán mondtak szép toasztokat, méltatva a rendnek vallásos, hazafias és kulturális érdemeit. Végül dr. Hoványi Gyula és dr. Vucskics Gyula köszönték meg a megemlékezést. A rendház tagjai nevében üdvözlő sürgönyt küldtek a zirciek új főpátjának, dr. Békefi Remignek, ki e napon tartotta beigtatását.

* **Madarász József 100 éves.** Madarász József képviselő a kultuszminiszter előtt azt mondta, hogy kilencvenhat éves. Kolozsvárt találtak egy régi lexikont, amely szerint Madarász József 1812-ben született, tehát most százéves. Mozgalmat indítottak, hogy Madarász apó tényleges életkorát megállapítsák s ha valóban 100 éves, az öreg tiszteletére országos ünnepélyt rendeznek.

* **Tripolisz a Katholikus Kör vetítő-estélyén.** A Katholikus Kör mai vetítő-estélyén az olasz-török háború színhelye, Tripolisz kerül bemutatásra. A közönség bizonyára örömmel veszi a Katholikus Kör áldozatot nem kimélő vállalkozását, amelylyel alkalmat ad a Nagyváradiaknak, hogy ezt az olasz és török vértől áztatott afrikai tartományt közelebből megismerjék. Az előadást dr. Lestyán Endre theologiai tanár fogja tartani.

* **Közigazgatási bizottság ülése a vármegyén.** A múlt hétről elmaradt vármegyei közigazgatási bizottsági ülést holnap szerdán délelőtti 9 órakor tartják meg a vármegye-ház kistermében. Az ülésen Miskolczy Ferenc főispán fog elnökölni.

* **Haldokló főpap.** Katona-Horváth Istvánt, a székesfehérvári káptalan ifjabb messterkanonikáját vasárnap délből agyszélhűdés érte. Budapestről orvostauart bívtak, aki a főpap állapotát reménytelennek modta.

* **A csütörtöki közgyűléshez.** Nagyvárad város tanácsa tegnap ismét a csütörtöki közgyűlés ügyeivel foglalkozott. Előterjesztést tesz a tanács a Rutikovszky-ut csatornázása tárgyában, mert különösen a csendőrskola felépítése folytán szükséges a csatorna kiépítése. A 44,000 koronára tervezett munkára nyilvános árlejtést hirdetnek. A főmérnök előterjesztése szerint a város külső részein levő utcák azért nem kapnak elég vizet, dacára, hogy a telepen vízbőség van, mert a csövek szűkek s a külső részeket nem képes vízzel ellátni. A Deák Ferenc-utától a volt Pecs-meder helyén végig az új 3 ik vashidig egy bő átmérőjű csövet kellene fektetni, amely a Hadapródiskola és a Külváros környékét látná el vízzel. Ez a munkálat 168,000 koronába kerülne, amelyet kölcsönből fedeznének. Az új vízműnél különböző pótmunkák merültek fel, mint az árterület áthidalása, udvaros lakás építése, tartalékcsovek beszerzése, különböző földmunkák összesen 26,515 korona 92 fillér összegben, amelyet a vízvezetési alapból fedeznének. Ezeket az ügyeket a csütörtöki közgyűlés elé viszi a tanács.

* **Számonkérőszék a városnál Hlatky** Endre főispán átiratban értesítette Nagyvárad város polgármesteri hivatalát, hogy Nagyvárad városánál január 24-én a számonkérőszék megkezdí működését. A számonkérőszék elnöke a főispán.

* **A folyó évi választók névjegyzéke.** Az 1899. évi XV. t. c. 150. §-a értelmében az országgyűlési képviselőválasztók véglegesen megállapított névjegyzékének egyik példánya — amely a választók használatára áll — az illetékes kir. közjegyzőnél helyezendő el. Nagyvárad város központi választmánya folyó évi december hó 30. napján tartott ülésében elhatározta, hogy az 1912. évre érvényes képviselőválasztók névjegyzékének egyik eredeti példányát dr. Orley György kir. közjegyzőnél helyezi el. Mírről a város közönségét értesitem. Nagyvárad, 1911. december 31. Rimler Károly, polgármester.

* **A Patronázs műkedvelő délutánja.** A nagyvárad-i katolikus Nővédő-egyesület áldásos működésével mindinkább megnyeri a nagyközönség meleg érdeklődését és rokonszenvét. Különösen bebizonyosodott ez a Patronáznak Vízkereszt ünnepén tartott műkedvelő előadásán, amikor az érdeklődők óriási számát a Szent László-menedékház nagyterme nem is tudta befogadni, úgy, hogy a programot két-

szer egymásután meg kellett ismételni. Ott voltak Felszer Antal felsz. püspök, Belopotocsky Kálmán v. b. t. t. nagyprepost püspök, Bundala Mihály, dr. Vucskics Gyula és sokan mások. A Patronázs munkáseányai egy karácsonyi tárgyú énekes színjátékot adtak elő. A szép, poetikus darab pompás előadását a jelen volt közönség lelkes tapsal honorálta. Valóban bámulatra ragadott mindenkit az egész héten munkában elfoglalt leányok buzgó igyekezete, akik vasárnap délutáni szórakoztató és lelket mívelő összejöveteleken olyan ambícióval készültek az előadásra, hogy minden várakozást felülmúló ritkaszép élvezetben részesítették a jelenvoltakat. Ki kell emelnünk itt a patronesszek buzgó, fáradhatatlan munkáját, kiköek Ováry Gyuláné elnökével élőkön elsősorban köszönhető a kellemes délután sikere.

* **Az első fecske.** A pénzintézetekben serényen dolgoznak, hogy az elmúlt év üzlet-eredményét, a mérleget összeállítsák s beszámolhassanak a részvényeseknek. A Polgári Takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága folyó hó 6-án tartott ülésében állapította meg az 1911. évi mérleget, mely szerint az elért tiszta haszon 340,000 koronát tesz ki, mely nyereségből a múlt évi 16 korona osztalékkal szemben 17 korona osztalékot adnak részvényenként. Az igazgatóság mérlegelvé az intézet üzletágaiban a lefolyt 1911. évben való nagymérvű emelkedést, elhatározta, hogy a január 24-iki közgyűlésnek előterjesztést tesz a részvénytőkének felemelése iránt, még pedig olyformán, hogy bocátassék ki 7500 drb. új 200 korona n. é. részvény 250 korona árfolyamon, miáltal az intézet részvénytőke 2 és fél millióról 4,000,000 koronára emeltetik, a tartalékalap pedig kilencszázezer koronára növekszik. Ezen transzactió keresztülvitele után az intézet saját tőkéje megközelíti az 5,000,000 koronát.

* **A csendőrskola építése.** A nagyvárad-i csendőrskola építésére felügyelő bizottság ma, január 9-én délelőtti 9 órakor ülést és helyszíni szemlét tart. A bizottságnak a minisztériumból kiküldött tagjai tegnap este a gyorsvonattal érkeztek Nagyváradra.

* **Megalakítják a könyvtárbizottságot.** Nagyvárad város nyilvános könyvtárát kezelő könyvtárbizottsága ma, január 9-én délután 4 órakor a városházán alakuló gyűlést tartja, amelyen elnököt, jegyzőt, szóval a tisztikart megalakítják.

* **Lemondott állatorvos.** A bihari nagybajomi főszolgabíró tegnap jelentette az alispánnak, hogy Kellermann Arnold kerületi állatorvos lemondott állásáról. Az állás betöltése iránt legközelebb teszi meg előterjesztését az alispán.

* **Egy honvédszázadosné kérelme.** Özv. Csiki Györgyné nagyszalontai 48-as honvédszázados özvegye eddig még egyáltalán semmiféle támogatást nem kapott. Most a százados özvegye látva azt, hogy férje keze alatt szolgált honvédek mindenike kap nyugdíjat, csupán csak ő nem, hosszas rábeszélésre kérelmet adott be az alispán utján a miniszterhez, hogy férje után az őt megillető nyugdíjban részesítsék.

* **A gyermekkorház műtőfőorvosi állása.** A nagyvárad-i Szitaroveszky-alapítványi gyermekkorháznál a város egy sebész-főorvosi állást rendszeresített, amelyre pályázatot hirdetett. Tegnap járt le a pályázat, s egyedüli pályázó dr. Racz Miksa műtőorvos, aki már évek óta működik a gyermekkorházban.

* **Fizetéseképtelenség.** A bécsi hitelező védegyelet jelentése szerint Róna Andor nagyvárad-i kereskedő cég fizetéseképtelenné lett.

* **Kernáts János halála.** Az egész városban mély részvétet keltett Vízkereszt napján a hír, hogy Kernáts János, a Püspök-fürdő közbecsülésben állott, népszerű bérlője meghalt. Az erős szervezetű öreg urat, halála előtt pár nappal szélhűdés érte s dacára a gyors orvosi segélynek, életét nem tudták megmenteni. Alig van ember Nagyváradon, aki nem ösmerte Kernáts János; 15 évig volt a Félix-fürdő bérlője, utóbb pedig több mint egy évtized óta a Püspök-fürdőt bérelte s buzgó tevékenységével, agilitásával igyekezett a fürdő régi jó hírét öregbíteni. Elhunytát neje szül. Göcsey Julia s gyermekei Stettner István és Kernáts Ferenc, továbbá két kis unokája gyászolják. Az alig 67-éves Kernáts János temetése nagy részvét mellett vasárnap délután ment végbe s dacára a kedvezőtlen időnek, nem csak a fürdő környékéről sereglet össze a nép a temetésre, hanem Nagyváradról is sokan utaztak ki, hogy a köztestületben állott öreg Kernáts bácsi végtisztességén jelen legyenek. A gyászszertartást a Püspök-fürdőben Teleki Marcel premontrei jáldozár, várad-szentmártoni plébános végezte s a beszentelés után igen szép gyászbeszédet mondott a koporsó felett. A koporsót 20 kocsiból álló gyázkisérlet követte Nagyvárad város határáig, a csillagvárosi vámházig, ahol a várad-szentmártoni plébános újból beszentelte a koporsót. A csillagvárosi vámnál sokan várták a gyászmenetet s csatlakozva a gyászolókhoz, elkísérték utolsó útján az elhunytat. A vámháztól dr. Vucskics Gyula tb. kanonok, várad-ujvárosi esperes plébános kísérté ki az elhunytat a nagyvárad-ujvárosi Rutikovszky-temetőbe, ahol a családi sírboltban helyezték el a derék öreg ur hült tetemét. A diszes érckoporsót szebbnél-szebb koszorúk borították. Tegnap, január 8-án délelőtti a várad-szentmártoni plébánia templomban gyázmise volt a megboldogult lelkiüdvéért. A diszes temetést Germán Károly Kegyelet temetkezési intézete végezte.

* **A tűzoltók és mentők múlt éve.** A nagyvárad-i tűzoltók és mentőintézmény múlt évi működéséről pontos jelentésben számolt be Grácz Lajos tűzoltóparancsnok. A jelentés adatai szerint egy a tűzoltók, mint a mentők dicséretes tevékenységet fejtettek ki 1911-ben. A tűzoltók az év folyamán összesen 102 esetben vonultak ki s mindannyiszor oly gyorsan, hogy a nagyobb pusztulásnak elejét vették. A város külső területein 11 tüzeset, Ujvároson 36 tüzeset fordult elő. — A mentők 601 esetben vonultak ki; 195 esetben külső sérüléshez, 149 esetben nirtelen roszul-lethez, 50 esetben elmezavarhoz, 42 esetben részegség miatt, 41 esetben öngyilkossághoz. Segélyben részesült 404 férfi, 183 nő és 23 gyermek. Ejjel 171, nappal 440 esetben vonult ki. Fennállása óta 4974 esetben vonult ki a mentő osztály.

* **Magyar Nemzeti Zarándoklat Lourdesba.** Már tetűnk róla említést, hogy a szent Szűz e híres kegyhelye ez év július havában egy fényes ünnepség színtere lesz. Ekkor szenteli fel ugyanis dr. Kohl Medárd püspök a hercegprímás képviselőtében a Lourdesi kálvária X. stációját, mely kizárólag a magyar katolikusok adomái yából épült fel. A rendező-bizottság — melynek élén dr. Nemes Antal p. praelatus, c. apát, a budavári koronázó templom plébánosa áll — mindent elkövet, hogy a magyar nemzeti zarándoklat impozáns részvétellel jelenjen meg Lourdesben s ne maradjon mögötte a többi nemzeteknek. Gaibl Sándor c. apát, pozsonyi kanonok (Pozsony, Káptalan-u. 3.), kit a hercegprímás a zarándoklat lelki ve-

zérletével és az adományok gyűjtésével bizott meg, kéri, hogy az érdeklődők programmokért és jelentkezési lapért hozzá forduljanak.

x Itt a vadászat!! Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezze be szakembernél, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésekkel, mert rendszeren később bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer-féle** fegyverek eredeti gyári árral árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF** puskaüzeménél kaphatók eredeti árral. M. kir. lőporáruda. Telefon 269. Nagyvárud Rákóczi-ut.

x Ujévi!!! cukorka nagyvásár Aszódinál **Kossuth-utca**. Szaloncukrok, figurák, csilárok, díszek, ezer és ezer-féle édességek karácsonyfára nagyban és kicsinyben kaphatók lesznek. Nagyvárud. Sas-palota. Telefon 635. és **Cukorka királynál** Kert-utca országos hírv. karácsonyi cukorka vásár egyedül csak Aszódinál.

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárud, Rimanóczy-utca 9. I. em.

Kieszközöl
törlesztéses és jelzálog kölcsönöket,
Financirozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT és azokra, mint minden más ingatlanra a legmagasabb értékecslés szerint GYORSAN OLCSON KÖLCSÖNT folyósítat.

Tisztelettel értesitem Nagyvárud város és Biharmegye nagyérdemű közönségét, hogy az 1792-ik évben alapított

ékszer-, arany- és ezüstműü
üzletemet f. év január havában
teljesen **ujjonnan berendezve** s a legkényesebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve **nyitom meg a Bémer-téren**

ujjonnan épülő özv. Kolosváry Sándorné házában. — Jutányos árak, szolid kiszolgálás, óriási választék. — Kérve a nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását. — Tisztelettel:

Kolosváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.
Ideiglenes helyiség Rákóczi-ut 5. Velszlovits-ház, az Orsolya zárda templomával szemben.

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes kézi munkáktól, Bóvli árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

nálam az elismert olcsó áron szerezhet be.

TÁTRAY GUSZTÁV

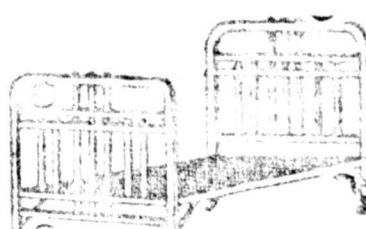
Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Figyeljünk a czégre

x Szép imakönyvek, ifjúsági iratok, mesés könyvek, képeskönyvek, levélpapírok nagy választékban érkeztek **Benkő Arthur** könyv- és papírkereskedésének Rákóczi-ut 54. szám. TELEFON 870.

x Csinosan butorozott szoba Fő-utcán kiadó. Bővebbet délután fél 2 és 2 óra között. Széchenyi-tér 1. II—21. alatt.

Vas és rezbutol gyári raklár

Szekevényagy 3 matracca 20 korona
Sodronybetát 10 korona
Rézkarniss 4 korona
Gyermekegy 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárud, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: A lengyel menyecske.
Szerda: A lengyel menyecske.
Csütörtök: Egy szegény fiu története.
Péntek: Trobadur.
Szombat: Kis gróf.
Vasárnap délután: Erdészleány; este: Rossz pénz nem vész el. (Előszór.)

A lengyel menyecske.

Ismét egy operett, amelynél a zeneszerzőt sajnálnunk kell, amiért olyan silány szövegre pazarolta a muzsikáját. Gilbert vérbeli operett komponista, aki ha nem is világot hódító zseni, de mindenesetre dallamokban gazdag, jóízű muzsikus, akinek fü bemászó keringői, finom kupléi és lendületes indulói megérdemelnék, hogy jó szöveget kapjanak.

A lengyel menyecske szövege eléggé mulattató, de bosszantóan üres és a repülőgépféle trükkök nélkül teljesen üres lenne. Így azonban alkalmuk nyílik a színészeknek, hogy mindenféle bohósággal megnevettessék a publikumot s így kicigálás van, kész a külső siker.

A címszerepet nagy temperamentummal játszotta Zsigmondy Anna, mellette nagyon tetszett Horváth Mici is. Nagyszerű komikns alakítást nyújtott Pápayné. A férfiak közül Gózon, Sik, Medgyaszay és Leóvey játszottak nálább szerepeket. Zsolt és lelkes ház nézte végig az előadást.

Görög Olga vendégjátéka. A héten két estén át érdekes vendégteljesítés lesz a Szigligeti-színházban. Görög Olga, a pécsi nemzeti színház koloratur primadonnája mutatkozik be szerződötési célból. Csütörtökön a Böregér Rosalindját és pénteken s Cigány-szerelm fő női szerepét: Zorikát éneklő a vendégművész, akinek debütje elé általános érdeklődés lesz.

IRODALOM.

A Vasárnapi Ujság január 7-iki száma rendkívül érdekes és szép kivitelű képeket közöl az Erdődy grófok galgóczi váráról, a keletindai durbarról, a felsőbányai magyar bányászok népszínjátékairól, Juszko Béla rajzeit az aldunai törökökről, a svájci Alpeseben folyó tél életéről stb. Ebben a számban kezdődik Szemere György új regénye és Könyves Tóth Kálmán egy érdekes cikksorozata. Ezenkívül Méricz Pál novellája, Telekes Béla és Dutka Akos versei és Alexander Bernát színházi cikke adnak bő és érdekes olvasnivalót. Egyéb közlemények: cikk és képek egy Argentínában élő magyar szobrászról, Zsoldos Benő egy érdekes cikke s a rendes heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre 5 korona. Megrendelhető a Vasárnapi Ujság kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.)

Az **Élet** katolikus szépirodalmi heti lap most lépett negyedik évfolyamába. 1912. január 7-én jelent meg 1. füzet a következő érdekes és változatos tartalommal: Harcos új esztendő! Lucidus. — Hazátlan irodalom. Erdős Renée. — Ujév után. — Uj irány. Box. — Szerző a regényéről. Kanizsai Ferenc. — Roppant nagy szerelem. (Regény) Kanizsai Ferenc. — Aki érettem harcol. (Költemény) Erdős Renée. — A széa. Anka János. — Aforizmak. — Ifjak és öregek. Szecsei Vilmos. — Sütetek után. Hangok őszi pirkadáskor a falun. (Költemények.) Remetey Dzsó. — Aho János. — Panu. (Regény.) Aho Kara. — A villámcsapás legtrikább esete. — Képek. — Színház. — Zene. — Mozgóképek. — Szerkesztői üzenetek.

Igazságszolgáltatás.

§ Gyilkos ostorcsapás. Részletesen megírtuk annak idején azt a szerencsétlenséget, amely múlt év áprilisában **Schwartz Adolf** nagyváradi inas gyereket érte, aki gyerekes csintalankodásáért életével fizetett. **Schwartz Adolf** Aranyinak az üzletében volt alkalmazva. A főnöke egy alkalommal valahová küldte és a fiu utközben kikezdett egy tejes fiuval, **Erdei Lászlóval**. **Erdei László** veszekedés közben az ostorral fejen ütötte az inast, aki ezután az üzletbe ment, majd rosszullétről panaszkodott és hazament. Délutánra pedig meghalt. A vizsgálat megállapította, hogy **Erdei oatorcsapása** ölte meg a fiut. **Erdei László** ma állott ezért a kiskorúak büntetőbírósa előtt. **Ember Géza** elnöklétével tárgyalták az ügyet, ügyész dr. Kármán Elemér volt, míg a vádlottat dr. **Imrik Gusztáv** védte. A fiu kijelentette, hogy akaratlanul ütötte meg az inast olyan szerencsétlenül. A bíróság az enyhítő körülmények figyelembe vételével 1 évi börtönre ítélte Erdeit, de az ítéletet felfüggesztette.

A Kern-féle betörés. Ma állott a kir. törvényszék előtt az a három fiatal suhanc, akik **Kern** fűszerüzletét ez év októberében kirabolták. A zárda felől törtek be és cukrokat, pezsgőt, sonkát loptak el az üzletből. A bíróság előtt mindhárman beismerték tettüket. A kir. törvényszék a három tettes közül Gyarmati Imrét egy évi és 6 hónapi, Viatorisz Jánost 5 havi, Grepl Lajost, a legfiatalabbat pedig 1 és fél havi fogházra és javítóintézetbe való internálásra ítélte.

NYILTTÉR.

Borszéki
GYÖGYÉSZÜDÍTŐVIZ.
A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK
KIRÁLYA!
Főraktár: IFJ. ULMANN IZIDOR és FIAI cégénél.
Telefon 253.

Kapható minden nagyobb fűszer-
üzletben és vendéglőben.

TÁVIRATOK.

A király egészsége.

Bécs, jan. 8.

(Saj. tud.) Ő felsége állapota minden tekintetben állandóan igen jó. A király ismét tökéletesen egészséges. Vasárnap, e hó 7-én, a felség ismét reggel 7 órakor misét hallgatott a kastély kápolnájában, majd Paar gróf és Bolfras báró főhadsegédek előterjesztéseit fogadta. Délután 10 órakor ő felsége Montenuovo első főudvarmestert, majd Skerlec báró kabinetirodai miniszteri tanácsost fogadta. Déli fél 1-től 1-ig ő felsége sétát vett a schönbrunni kastély nagy folyosóján.

A Lázár-ügy folytatása.

Budapest, jan. 8.

(Saj. tud.) Bartl főhadnagy felmentésével még nem ért véget a szomorú szenzáció. A főhadnagy ugyanis a felmentés után sértő nyilatkozatot tett az agyonlőtt testvére Lázár Loránd és unokafivére Márkus ellen. A súlyosan sértettek ma Budapestre utaztak, hogy provokálják a főhadnagyot.

A létszámemelés

Budapest, jan. 8.

(Saj. tud.) A Magyar Hírlap értesülése szerint Hazai Samu legközelebb a Ház elé terjeszti az idei létszám megszavazására vonatkozó javaslatot. A javaslat még a rendes létszámot kéri. Az esetben, ha a Ház a véderőjavaslatot megszavazza, úgy a felemelt létszám és a régi létszám közti különbséget ujoncokra egyenlítik ki.

Oriási szélvihar

Szabadka, jan. 8.

(Saj. tud.) Ma reggel oriási szélvihar volt, mely a táviró huzalokat kidöntötte. A belgrádi gyorsvonat 26-szor állott meg, hogy a kerekeket ki-zabadítsa a drótok közül.

Pécs, jan. 8.

A vihar rettenetes erővel dühöngött. Több épületet megrongált. A vasútallo-

mást annyira megbontotta, hogy elzárták a forgalomtól. Több köz- és magánépület is megrongálódott.

Elítélt postarabló.

Budapest, jan. 8.

(Saj. tud.) A budapesti esküdtbíróóság ma a két budapesti postarabló felett mondott ítéletet. A bíróság az esküdtek verdiktje alapján Pálinkás Józsefet 10 és Bogdán Györgyöt 8 évi fegyházra ítélte.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapest

A gabonatorzsdén tegnap szilárd volt az irányzat. Készáru 10 fillérrel magasabb árban lett megkötve.

Határidők zárata:

Apr. lisi buza (1912)	—	—	11-73
Májusi buza	—	—	11-61
Októberi buza	—	—	10-90
Apr. lisi rozs	—	—	10-24
Októberi rozs	—	—	8-99
Apr. lisi zab	—	—	9-66
Októberi zab	—	—	8-35
Májusi tengeri (1912)	—	—	8-51
Juliusi tengeri	—	—	8-53

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

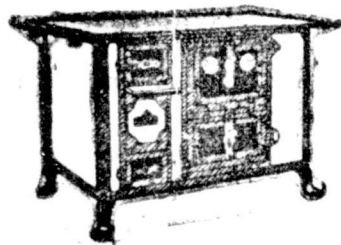
esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei specialitása
utólérhetetlen.

Urak, gazdák, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

KAJÁRI

ÖDÖN

ELECTROTECHNIKAI VÁLLALATA

NAGYVÁRAD

Lévay-palota (Körös-oldal.)

Készít

villamos világítási

és erőátviteli,

valamint csergő és házi telefon

berendezéseket. A legjobb minőségű

Dr. JUSTH-féle Wolframlámpák

2 korona 30 fillérért kaphatók.

Meghívás.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság évi rendes közgyűlését

1. hó 24-én délután 4 órakor saját helyiségében fogja megtartani, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívottnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatósági jelentés, mérleg és zárszámadások előterjesztése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése s ennek kapcsán az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Határozathozatal a nyereség felosztása tárgyában.

4. Igazgatósági jelentés a nyugdíjalap állásáról.
5. Az igazgatóság előterjesztése a részvénytőke felemelése iránt.
6. Az alapszabályok módosítása.
7. Igazgatóság választása.
8. Egy felügyelő bizottsági tag választása.
9. Kisorsolt és üresedésben lévő választmányi tagok helyének betöltése.

Kelt Nagyvárad, 1912. január 6-án.

Az igazgatóság.

Az alapszabályok 11. § a értelmében minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőző nap déli 12 óráig a társaságnál legalább egy hó előtt a saját nevére írt részvényeit szelvényekkel együtt a takarékpénztár pénztárába letenni.

A Polgári takarékpénztár részvénytársaság zárszámadása az 1911-ik évről.

TARTOZIK

Mérleg-számla.

KÖVETEL

VAGYON	Korona	fill.	Korona	fill.	TEHER	Korona	fill.	Korona	fill.
Pénzkészlet			323500	24	Részvénytőke 12500 drb részvény à K 200—			2500000	—
Váltótárca			7985636	61	Alapok:				
Jelzálogkölsönök					rendes tartalék alap*	390000	—		
törlesztéses (záloglevél) kölcsönök	1201454	85			ingatlan értékcsökkenési alap	20000	—		
kamatok kölcsönök	524290	—	1725744	85	nyugdíjalap**	43526	36	453526	36
Előlegek értékpapírokra			34221	—	Betétek:				
Adósok folyószámlában			1748629	18	könyvecskékre	2746838	18		
Áruosztály			602532	—	folyószámlákban	800862	49	3547700	67
Értékpapírok és függő kamatai			984933	50	Hitelezők			1845565	54
Nyugdíjalap értékpapirjai			41605	30	Visszleszámítolás			3866985	70
Intézeti ház			270000	—	Átruházott jelzálogkölsönök			1114838	79
Hátralékos törlesztő részletek (annuitások)			3026	33	Fel nem vett osztalékok			656	—
Felszerelvények			5000	—	Átmeneti tételek egyenlege			56607	—
					Nyereség áthozat 1910. évről	17285	48		
					Ezidei tiszta nyereség	321663	47	338948	95
			13724829	01				13724829	01

Nyereség- és veszteség számla.

VESZTESÉG	Korona	fill.	Korona	fill.	NYERESÉG	Korona	fill.	Korona	fill.
Üzletköltség			19064	12	Nyereség áthozat 1910. évről			17285	48
Tiszti fizetések, napibizt. illetménye			35671	84	Kamat jövedelmek			680905	45
Kamatok, betétek, visszleszámítolás					Jutalékok			62013	94
átruházott jelz. kölcsönök után			360282	50	Áruosztály jövedelme			25664	10
Összes adók			36424	73	Ingatlan jövedelmek			10099	21
Leírások			9914	40	Leirt követelésekből befolyt			4338	36
Nyereség áthozat 1910. évről	17285	48							
Ezidei tiszta nyereség	321663	47	338948	95					
			800306	54				800306	54

* Ezidei hozzájárulással K 440000.—.

** Ezidei hozzájárulással K 50000.—.

Nagyvárad, 1911. december 31-én.

Waldmann Ödön,
főkönyvelő.

Fleischacker Hugó,
pénztárnok.

A Z I G A Z G A T Ó S Á G:

Dr. Kiss Döme, elnök.

A F E L Ü G Y E L Ő - B I Z O T T S Á G:

Róz Simon, elnök.

Schwartz Márton
Dr. Weisz Márton
Wechsler Adolf
Léderer Manó

Incze Lajos
Varró Domokos
id. Moskovits Mór
Stern Mózes

Székely Sándor
Szödényi Nándor

Szalai József
Andrényi Gusztáv

Aczél Zsigmond, vezérigazgató.

Ervényes október 1-től.

VASUTI MENETREND.

Ervényes október 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Tvsz.	Sz. v.	Gy. v.	Oda. — Vissza.	Tvsz.	Sz. v.	Gy. v.	Tvsz.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.
—	—	7 00	—	8 20	—	6 15	Ind. Budapest k. p. u. Erk.	5 20	7 20	—	—	—	6 40	—
—	—	9 18	11 31	4 22	—	9 43	» Bpest ny. p. u. »	—	—	7 30	—	—	1 50	9 55
5 13	11 02	2 06	5 57	1 35	12 25	12 16	» Szolnok »	10 17	3 44	5 26	—	—	11 38	3 49
5 27	—	2 18	—	1 50	12 41	—	» Püspökladány »	5 03	12 54	3 37	10 20	9 52	12 59	5 41
5 43	11 23	2 33	6 17	2 07	12 56	—	» Báránd »	4 50	12 41	—	10 01	—	12 48	—
6 07	11 37	2 52	6 32	2 29	1 16	1 53	» Sáp »	4 29	12 25	—	9 38	9 33	12 34	5 20
6 21	—	3 5	—	2 43	1 29	—	» Berettyóújfalva »	3 59	12 05	3 00	8 56	9 19	12 17	5 05
6 34	11 53	3 17	—	2 57	1 42	—	» Mezőpeterd »	3 31	11 51	—	8 35	—	12 05	—
6 41	—	—	—	—	—	—	» Biharkeresztés »	3 16	11 39	—	8 17	—	11 54	—
6 51	—	3 30	—	3 11	1 53	—	» Ártánd »	2 47	—	—	8 07	—	—	—
7 00	12 06	3 38	—	3 23	2 54	2 26	» Bors »	2 37	11 26	—	7 54	—	11 41	—
7 11	12 15	3 48	7 09	3 35	2 15	2 35	» Biharpuszti »	2 20	11 19	2 27	7 43	8 48	11 34	4 32
7 24	12 27	4 18	7 14	—	2 53	2 42	Erk. Nagyvárad Erk.	2 15	11 09	2 16	7 28	8 41	11 25	4 24
7 33	12 34	4 24	—	—	3 00	—	» Várad-Velence »	8 30	10 54	1 52	7 10	8 34	10 53	4 17
7 45	12 42	4 34	—	—	3 09	—	» Fugyváshely »	8 22	10 27	1 45	7 03	—	10 47	—
7 59	12 52	4 42	—	—	—	—	» Mezőszakadát »	2 09	10 18	—	6 52	—	10 38	—
8 10	1 00	4 53	7 42	—	3 29	3 14	» Mezőtelek »	7 53	—	—	6 38	—	10 27	—
8 19	1 07	—	—	—	—	—	» Mezőtelek »	7 43	10 00	1 25	6 29	8 10	10 21	3 54
8 27	1 13	—	—	—	—	—	» Czeceke »	7 31	—	—	6 19	—	—	—
8 34	1 19	5 08	7 55	—	3 45	3 29	» Éles »	7 24	—	—	6 11	—	10 09	—
8 40	1 24	5 12	—	—	3 50	—	» Éles megálló »	7 17	9 44	1 12	6 05	7 58	10 04	3 41
8 50	1 32	—	—	—	—	—	» Rikost »	7 10	9 38	—	5 58	—	9 59	—
9 35	1 44	5 31	8 15	—	4 09	3 52	» Rév »	7 00	—	—	5 51	—	—	—
9 44	1 48	—	—	—	—	—	» Rév megálló »	6 50	9 25	12 58	5 41	7 46	9 47	3 30
9 49	1 54	5 39	—	—	4 17	—	» Zichy barlang »	6 39	—	—	5 34	—	—	—
9 59	1 59	5 43	—	—	—	—	» Vársonkolyos »	6 33	9 16	—	5 28	—	9 39	—
9 33	2 09	5 54	—	—	4 31	—	» Barátka »	6 27	9 13	—	5 22	—	—	—
9 43	2 17	6 02	—	—	4 39	—	» Jádölgy »	6 15	9 04	—	5 10	—	9 28	—
9 55	2 26	6 13	8 48	—	4 50	—	» Királyhágó »	5 38	8 56	—	5 03	—	9 20	—
10 08	2 37	—	—	—	—	—	» Feketető »	5 26	8 48	—	4 50	—	9 13	—
10 28	2 53	6 35	9 03	—	5 12	4 44	» Csucs »	5 13	—	—	4 05	—	—	—
12 52	4 43	8 34	10 30	—	7 18	6 26	Erk. Kolozsvár Ind.	5 04	8 33	12 44	3 57	7 07	8 58	2 46

Nagyvárad—Vaskó—Körösbafalva.

Tvsz.	Szv.	Oda. — Vissza.	Szv.	Tvsz.
2 58	4 30	Ind. Nagyvárad — Erk.	9 49	7 28
8 09	4 41	» Várad-Velence — »	9 58	6 56
8 26	4 56	» Rontó — »	9 24	6 45
8 36	5 05	» Félőfűdő — »	9 17	6 37
8 53	5 21	» Kardó — »	9 03	6 25
4 31	5 58	» Nyárló — »	8 37	5 59
4 45	6 11	» Magyarapetes — »	8 25	5 46
5 03	6 28	» Tasádfő — »	8 09	5 31
5 37	6 43	» Drágséke — »	7 55	5 18
5 46	6 50	» Magyarapetes — »	7 36	4 59
6 47	7 13	» Dusa-falva — »	7 22	4 45
7 01	7 28	» Szombatság-Venterrogoz — »	6 56	4 05
7 20	7 45	» Pusztahollód — »	6 46	3 51
7 28	7 53	» Gyanta — »	6 23	3 37
7 42	8 11	» Fekete Kápolna — »	6 00	3 29
7 51	8 19	» Solyom — »	5 53	3 14
8 07	8 27	» Belényesörvényes — »	5 43	3 05
8 13	8 35	» Borz — »	5 34	2 54
8 27	8 45	» Belényesujlak — »	5 22	2 44
8 41	8 55	» Belényessonkolyos — »	5 11	2 32
9 08	9 18	» Városfenes — »	5 01	2 19
9 19	9 29	» Belényes — »	4 51	2 08
9 35	9 45	» Dragánfalva — »	4 42	1 43
9 49	9 59	» Kisszedres — »	4 31	1 31
10 08	10 18	» Rény — »	4 19	1 18
10 24	10 34	» Biharlonka-Rézbánya — »	4 05	1 03
10 40	10 50	» Vaskó-Körösbafalva — »	3 53	12 50

Vésztő—Kötegyán—Pusztahollód.

Vv.	Vv.	Oda. — Vissza.	Vv.	Vv.
6 18	5 15	Ind. Vésztő — Erk.	9 18	4 51
6 36	5 33	» Okány — »	9 00	4 31
6 52	5 48	» Nagygyanté — »	8 41	4 12
7 01	5 57	» Sarkadkeresztúr — »	8 31	4 01
7 15	6 12	» Méhkerék — »	8 13	3 42
7 23	6 19	» Kötegyán — »	8 04	3 32
8 01	6 56	» Kötegyán — »	7 19	2 25
8 14	7 11	» Pósupusztá — »	7 07	2 11
8 33	7 28	» Illye — »	6 57	2 00
8 47	7 41	» Csegád — »	6 34	1 40
8 57	7 51	» Erdőgyarak — »	6 25	1 30
9 06	8 01	» Árpád — »	6 16	1 20
9 21	8 27	» Feketebátor — »	6 06	1 09
9 35	8 43	» Feketető — »	5 44	12 46
10 00	9 17	» Tenke — »	5 24	12 24
10 20	9 46	» Körösmart — »	5 03	11 58
10 32	9 53	» Tenkemocsár-Gyanta — »	4 51	11 46
10 42	10 11	» Pusztahollód — »	4 40	11 34

Szombatság—Venterrogoz—Bihardobrozd.

Vv.	Tvsz.	Oda. — Vissza.	Vv.	Tvsz.
7 06	7 50	Ind. Szombatság-Venterrogoz — erk.	6 33	3 55
7 35	8 19	» Nánhegyes — »	6 06	3 28
7 45	8 29	» Bihardobrozd — »	5 56	3 18

Nagyvárad—Békéscsaba—Szeged—Arad.

Mv.	Szv.	Mv.	Szv.	Vv.	Oda. — Vissza.	Vv.	Szv.	Mv.	Mv.	Szv.	Szv.
6 02	8 01	10 10	1 13	4 45	7 50	Ind. Nagyvárad — erk.	8 28	9 40	12 05	3 10	4 00
6 12	8 13	10 20	1 25	4 56	8 05	» Össipusztá — ind.	8 14	9 29	11 52	2 57	3 49
6 29	8 33	10 38	1 48	5 15	8 28	» Váradless — »	7 54	9 12	11 30	2 35	3 33
6 44	8 44	10 46	2 00	5 25	8 39	» Gyapju — »	7 40	—	11 14	2 20	3 22
—	9 03	10 53	2 19	5 34	8 51	» Cséffa — »	7 30	8 54	11 03	2 10	3 15
—	9 13	—	2 31	—	9 02	» Püspökladány — »	7 17	—	10 38	1 47	—
—	9 20	—	2 39	—	9 10	» Madarász — »	7 09	—	10 30	1 40	—
7 08	9 27	11 20	2 51	6 02	9 30	» Napyszalonta — »	7 02	8 31	10 22	1 33	2 51
—	9 40	—	3 07	—	9 44	» Pusztaharmód — »	6 55	—	10 05	1 16	—
7 28	9 59	11 38	3 27	6 24	9 58	» Kötegyán — »	6 11	7 54	9 52	1 04	2 32
7 39	10 11	11 49	3 40	6 33	10 11	» Sarkad — »	5 54	7 41	9 29	12 44	2 22
7 47	10 23	11 58	3 53	6 42	10 28	» József szanatórium — »	5 42	—	9 15	12 30	2 12
—	10 27	12 05	3 58	6 45	10 37	» Gyulai városerdő — »	5 36	7 26	9 10	12 25	2 08
7 58	10 39	12 18	4 12	6 57	10 43	» Gyula — »	5 25	7 18	8 53	12 14	2 01
—	10 51	—	4 27	7 07	10 56	» Biczere — »	5 13	7 06	8 36	11 58	—
8 17	11 04	12 37	4 42	7 18	11 11	» Békéscsaba — »	5 03	6 56	8 18	11 43	1 38
—	12 12	3 29	6 54	9 00	11 11	» Békéscsaba — ind.	5 09	—	8 18	11 25	5 52
45	2 48	4 22	9 11	10 01	7 40	» Szeged-Rókus — ind.	8 22	3 30	—	10 59	2 44

Nagyvárad—Gyoma.

Szv.	Vv.	Oda. — Vissza.	Szv.	Vv.
6 19	1 48	Ind. Nagyvárad — erk.	9 23	8 27
6 33	2 02	» Össipusztá — »	9 06	8 11
6 51	2 18	» Új-Palota — »	8 48	7 40
7 05	2 30	» Körösgyires — »	8 33	7 24
7 19	2 43	» Vize-gyán — »	8 17	7 18
7 26	2 50	» Körösszeg — »	8 11	7 13
7 37	3 00	» Körösnagyharsány — »	7 59	7 07
7 57	3 19	» Köröszárd — »	7 48	6 56
8 14	3 35	» Nagytópusztá — »	7 22	6 30
8 26	3 47	» Komádi — »	7 10	6 18
8 44	4 04	» Ibráz — »	6 52	5 59
9 17	4 32	» Kótpusztá — »	6 38	5 45
9 42	5 01	» Vésztő — »	6 13	5 20
10 25	5 41	» Szeghalom — »	5 44	4 32
10 41	5 56	» Körösladány — »	5 19	3 57
10 58	6 12	» Kéthalom — »	5 02	3 40
11 42	6 38	» Dévaványa — »	4 47	3 35
12 00	6 55	» Ózd-major — »	4 17	2 55
12 23	7 18	» Gyoma — »	3 50	2 30

Székelyhid—Margitta—Szilágysomlyó.

Vv.	Szv.	Oda. — Vissza.	Szv.	Szv.	Vv.
9 24	2 27	Ind. Székelyhid — Erk.	6 52	2 06	5 51
9 45	2 48	» Kiskereki-A. vására — »	6 34	1 48	5 32
10 08	3 09	» Apátkeresztúr — »	6 13	1 28	5 10
10 22	3 22	» Vedresábrány — »	5 58	1 14	4 47
10 32	3 32	» Monos-Petri — »	5 46	1 04	4 36
10 52	3 57	» Margitta — »	5 36	12 55	4 25
11 06	4 10	» Erábrány — »	5 17	12 34	4 14
11 15	4 20	» Széltalló — »	5 08	12 25	4 04
11 25	4 29	» Szoldobágy — »	4 50	12 17	3 54
11 39	4 42	» Bályok — »	4 47	12 05	3 41
11 57	5 04	» Berettyószéplak — »	4 35	11 53	3 28
12 14	5 22	» Márkaszek — »	4 09	11 29	3 01
12 24	5 32	» Ipp-Zoványföld — »	4 00	11 21	2 51
12 45	5 51	» Szilágysomlyó — »	3 43	11 06	2 30
1 06	6 10	» Szilágysomlyó — ind.	3 18	10 45	1 25

Nagyvárad—Ermihályfalva.

Vv.	Szv.	Szv.	Oda. — Vissza.	Szv.	Szv.	Vv.
7 18	12 18	4 30	Ind. Nagyvárad — Erk.	9 01	4 05	8 35
7 31	12 44	4 43	» Biharpüspöki — — »	8 49	3 52	8 23
7 55	1 05	5 01	» Bihar — — — »	8 29	3 33	8 03
8 22	1 26	5 23	» Paptamási — — — »	8 13	3 17	7 40
8 36	1 39	5 35	» Gyapoly — — — »	7 53	2 56	7 23
8 56	1 53	5 48	» Bihardíszeg — — — »	7 40	2 42	7 03
9 09	2 05	5 59	» Nagy-Kágya — — — »	7 28	2 29	6 53
9 36	2 24	6 19	» Székelyhid — — — »	7 17	2 17	6 40
9 50	2 44	6 37	» Érseklend — — — »	6 51	1 50	5 53
10 14	2 58	6 50	» Érsemén — — — »	6 38	1 36	5 44
10 30	3 12	7 03	Erk. Erőmályfalva — Ind.	6 25	1 22	5 29

Meghívó.

A Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon

hatodik évi rendes közgyűlését

f. évi január hó 18-án, csütörtökön d. u. 4 órakor Nagyváradon, Rákóczi-ut 9. szám alatt levő üzlethelyiségében fogja megtartani, melyre a t. c. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a

nyereség felosztása iránti határozathozatal és az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.

2. Az igazgatósági tagok megválasztása 3 évre.

3. A felügyelő-bizottság megválasztása egy évre és az igazgatótanács alapszabály szerinti kiegészítése.

4. Esetleges indítványok, melyek az alapszabályok értelmében a közgyűlést 5 nappal megelőzőleg írásban jelentendők be.

Nagyvárad, 1912. január 8.

Az igazgatóság.

JEGYZET. A közgyűlésre a részvényesek az alapszabályok 11. és 14. §§-ai értelmében oly figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy aki azon részt venni és szavazatát érvényesíteni kívánja, nevén álló vagy a közgyűlést megelőzőleg 4 héttel előbb nevére írt részvényeit az intézet pénztáránál összesen még le nem járt szelvényeivel együtt a közgyűlés napját megelőző harmadik nap déli 12 óráig letenni tartozik.

A Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon zárszámadásai az 1911. üzletévről.

VAGYON

Mérleg-számla.

TEHER

	Kor.	fill.	Kor.	fill.		Kor.	fill.	Kor.	fill.
Pénztár készlet			50968	93	Részvénytőke				
Követelések pénztáraknál . .			70046	43	Osztalék köteles	500000			
Váltó-tárca			3123701	70	1911. évi befizetés	500000		1000000	
Folyószámlák fedezettel			171014	26	Tartaléktőke	28000			
Értékpapír-tárca			96212	21	1911. évi befizetés	16400		44400	
Felszerelések, leírás után (10.000 K)			12100	—	(Ezévi hozzájárulással 60,0000 K) .				
Előre fizetett kamatok			8317	53	Betét, könyvecskékre	884784	37		
					Folyószámlán	52562	74	937347	11
					Visszleszámitolás			1342840	02
					Hitelezők			107570	63
					Fel nem vett osztalék			487	—
					Kamatértítés 1911. évi részv. bef. után			10449	20
					Betétkamattó			1847	73
					Előre bevett kamatok			27171	33
					1911. évi tiszta nyereség			60248	04
			3532361	06				3532361	06

VESZTESÉG

Veszteség- és nyereség-számla.

NYERESÉG

	Kor.	fill.	Kor.	fill.		Kor.	fill.	Kor.	fill.
Betétkamattó			33894	29	Kamatok:				
Betétkamattó			3389	42	Váltó és folyószámlán			202437	60
Visszleszámitolási kamattó			70438	85	Értékpapírok után			2534	—
Adók és illetékek			8651	71	Jutalékok és különféle bevételek .			16260	43
Tiszti fizetések			19435	—					
Nyugdíjjárulék			1332	88					
Házbér, kezelési költségek, nyomtatványok és napibiztosi díjak . .			8692	64					
Leírások			4700	—					
Kamatmegterítés 1911. évben . .			10449	20					
befizetett részvények után . . .			60248	04					
1911. évi tiszta nyereség			221232	03				221232	03

Mathéser Sámuel

pénztárnok.

Nagyvárad, 1911. december hó 31-én.

Lukács Artur

főkönyvelő.

IGAZGATÓSÁG:

Csák Máté, elnök.

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Sas Ede, elnök.

Dr. Ágoston Péter Hann Lajos Reményi Vilmos
Dr. Bárdos Imre Kelen Béla Dr. Váradi Ödön
Bleyer József Dr. Olasz Béla Grósz Sándor vezérigazgató.

Dr. Erdős Adolf Szűts Izso
Jerzsák István Udvarhelyi Béla

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévay-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 » francia szájviz	25 »
1 » száj szagtalanító	50 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »
1 » Thymol »	20 »
1 » Stomatol »	20 »
1 » tégely Odontin fogpaszta	55 »
1 drb Odontin betét	85 »
1 üveg Pixayon	98 »
1 üveg Bay Rum	85 »
1 » Vera Viollette brillantin	80 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »
1 » folyékony brillantin	50 »
1 » valódi dió olaj	15 »
1 » » » kivonat	75 »
1 drb bajuszkötő	15, 20 85 »

1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.
1 tégely Margit crém	40 »
1 » Diana crém	65 »
1 drb Dianna szappan	65 »
1 dob Lechner puder	38 »
1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »
1 üveg amerikai petrol	50 »
1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »
1 fekete champos	12 »
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »
8 drb francia ibolya szappan	50 »
1 » Kielhauser ibolya glicerín szappan	28 »
1 » Speick szappan	28 »
1 » Windsor szappan	88 »
1 tubus kaloderma	28 »
1 » Beloderma kézfinomító	20 »
1 üvegtégely tejcrém	20 »

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 Gillette utánzatú borotva készlet	1 » 50 »
1 valódi serte hajkefe	70 »
1 dublé bajuszkéfe	20 »
1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 körömkéfe	05 »
1 surolókefe óriási	20 »
1 surolókefe kisebb	10 »
12 drb Royal angol cipő crém	96 »
1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 mtr vörös gumieső	60 »
Egynegyed Ko Brunz watta	85 »

805

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökenben!

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET.

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1912 január 1-én megnyitja

17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszésszerű szíma törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenként 1 korona fizetendő a szövetséget pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetséget célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtson és hogy tagjai hitelnek, keresetnek és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatnak:

- a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- ingatlanokra;
- elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- megfelelő kezesség mellett vá tóra, kötelezővényre. A szövetségetbe való belépés alkalmával

törzsbetétenként 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezővények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkértnék, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni szíveskedjenek.

Nagyvárad, 1911. december hó.

Tisztelettel

A Polgári takarékszövetkezet igazgatósága.

TATRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közföldműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárműveket és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtiszteendő papság szálítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

TARSOLY és RISZTÓ

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Minden vasárnap kirakat kiállítás.

különlegességek
vaskereskedésében

